

Śladami „Dziadów” po Wilnie »10

Zimowy charakter ofert pracy »11

Łukaszenka walczy z miłośnikami kawy na stacjach paliwowych »14-15

Chandra czy depresja? Trzeba zwrócić uwagę na kilka czynników »17

Litwa zamyka granice z Białorusią. Kolejny atak balonów meteorologicznych

Fot. Giedrius Mišutis, VSAT

Premier Inga Ruginienė poinformowała, że Litwa na czas nieokreślony zamyka przejścia graniczne z Białorusią. Ograniczenia dotkną jednak nie wszystkich. „Atak hybrydowy” — tak szefowa rządu określiła nasilające się incydenty naruszania przestrzeni powietrznej Litwy przez białoruskie balony meteorologiczne. »6-7

Rating „A” dla Litwy. „To nie było zaskoczeniem”

»8-9

ISSN 1392-0405
9 771392 040028

W Wilnie nie jak w Paryżu — bez głośnych kradzieży

»12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
LT-02121 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji i Kolportażu:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt)
i reklama
(tel. +370 5 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Dział Online:
Janina Jarosz,
Jolanta Balkiewicz,
Apolinary Klonowski.

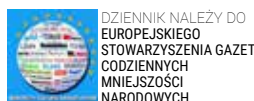
Skład i łamanie: Halina Taukin

Wydawca: Vš „Kurier Wileński”

Druk: Vš „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbiedzne z opinią redakcji.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy za Granicą 2023”, ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Ukraina krwawi, ale nie pozostaje dłużna. Rosja rozważa „porozumienie pokojowe”

Rosjanie ponoszą straty, ale powoli przesuują „strefę śmierci” — bo czegoś takiego, jak „front” już nie ma, wojna zmieniła oblicze. Tymczasem Kreml zaczyna mówić o porozumieniu pokojowym w obliczu małych ognisk protestu i problemów gospodarczych.

Ukraińcy powoli tracą terytoria, ale nie pozostają dłużni. Tymczasem z rosyjskiej strony do internetu przebijają się nagrania „pożegnalnych” nagrań żołnierzy. Wskazują na nich, że „ukropy (pogardliwa nazwa na Ukrainie — przyp. red.) kontrolują niebo, kontrolują ziemię, ptaszki (małe drony — przyp. red.) zabijają jak tylko wyleziesz z ziemi”. Mimo bardzo dużych strat w ludziach, Rosjanie jednak nadal posuwają się naprzód.

Według ukraińskiego projektu DeepState Rosjanie osiągnęli postępy w rejonie trzech miejscowości — Odradne w obwodzie charkowskim oraz Wysznewe i Złahoda w obwodzie dniepropietrowskim.

CO Z POKROWSKIEM?

Pokrowsk (zachodnia część obw. donieckiego) już od początku zeszłego roku jest typowany jako miejsce kolejnego krwawego starcia. Już trwają tam intensywne potyczki. Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski przekazał, że trwają tam ciężkie walki, aktywne są rosyjskie grupy dywersyjno-rozpoznawcze, a logistyka wojskowa jest poważnie utrudniona.

Ekspertci informują, że już nie ma klasycznie rozumianego „frontu”. Jest „strefa śmierci”. To szeroki na kilkadziesiąt kilometrów pas, w którym walkę prowadzą drony i w którym obie strony są zagrożone. Poru-

szanie się tam jest bardzo niebezpieczne, utrudnione, trwa silne zakłócanie elektroniczne, nie da się zabierać ciał poległych żołnierzy.

ZACHÓD WSPÓŁBUDUJE ROSYJSKIE RAKIETY?

Rosjanie częściowo omijają sankcje na zaawansowane części elektroniczne do rakiet i dronów. Choć to bardzo dużo Moskwę kosztuje, to ukraiński wywiad wojskowy (HUR) poinformował o wykryciu 68 nowych zagranicznych komponentów w rosyjskich rakietach i dronach, używanych przeciwko Ukrainie. Komponenty pochodzą z USA, Chin, Szwajcarii, Japonii, Tajwanu i innych krajów.

Wskazane elementy znalazły się m.in. w pociskach manewrujących Iskander-K, rakietach Kindżał, północnokoreańskich KN-23/KN-24 oraz dronach Gierań-2 (Shahed-136).

Według HUR, właśnie te środki rażenia zostały użyte w zmasowanym ataku z 21 na 22 października, podczas którego Rosjanie zastosowali 433 środki uderzeniowe, w tym 405 dronów i 28 rakiet.

„Dzisiejsza aktualizacja potwierdza, że obecne globalne praktyki kontroli eksportu oraz mechanizmy współpracy między państwami wymagają przeglądu i udoskonalenia w odpowiedzi na nowe wyzwania czasu wojny” — zaznaczył HUR.

ROSJA ZACZYNA MÓWIĆ O POKOJU

Na poziomie dyplomatycznym Moskwa ponownie wraca do narracji o możliwym porozumieniu pokojowym. Szef rosyjskiego MSZ Siergiej Ławrow w rozmowie z węgierskim podcastem Ultrahang stwierdził, że Rosja zawsze była zwolennikiem „porozumienia pokojowego, a nie zawieszenia broni”.

To może być wpływ problemów na Kremlu. „Po raz pierwszy od trzech i pół roku Rosja naprawdę odczuwa skutki kryzysu” — ocenił Timothy Ash na łamach „Telegraph”.

Brytyjski dziennik ocenił, że „rosyjska gospodarka zaczyna się chwiać”, o czym mają świadczyć m.in. wysokie stopy procentowe, paraliżująca działalność przedsiębiorstw oraz gwałtowny wzrost kosztów pożyczek rządowych. Przypomniano też słowa rosyjskiego ministra gospodarki Maksima Resznetnikowa, ostrzegającego w czerwcu, że kraj stoi „na krawędzi recesji”.

„Telegraph” zauważył, że „pojawiają się małe ogniska protestu”. Gazeta zwróciła uwagę na to, że w połowie października setki osób zebrały się na placu w Petersburgu, aby zaśpiewać zakazaną piosenkę, wzywającą do obalenia Putina. To dla Rosji widok nietypowy.

Opr. A.K. na podst. PAP, BNS, mat.pras., inf.wł.

W poniedziałek w Wilnie odbyła się akcja protestacyjna przeciwko upolitycznieniu kultury — „My jesteśmy kulturą” Fot. Dainius Labutis, ELTA

Plebiscyt „Polak Roku 2025”. Zgłoś kandydata do nominacji

Rozpoczęła się 28. edycja prestiżowego Plebiscytu Czytelników „Kuriera Wileńskiego” — „Polak Roku 2025”. Czytelnicy mogą zgłosić swoje propozycje kandydatów — ale to jeszcze nie głosowanie.

Propozycje muszą być uzasadnione, z nadesłanych wariantów Kapituła Plebiscytu wybierze finałową dziesiątkę, która zawałczy o zaszczytny tytuł „Polaka Roku 2025”.

Redakcja zachęca Czytelników do zgłaszania kandydatów, których działalność miała znaczący wpływ na życie Polaków na Litwie. Szczególnie doceniane będą osoby zaangażowane w sprawy lokalnej społeczności — zarówno w zakresie oświaty, kultury, działalności społecznej, jak i duszpasterskiej czy politycznej.

JAK ZGŁOSIĆ KANDYDATA?

Należy przesłać na podane niżej adresy imię i nazwisko zgłaszanej osoby wraz z krótkim opisem jej dzia-

łalności oraz uzasadnieniem kandydatury. Na tym etapie konkursu zgłoszenia można wysłać także poprzez pocztę elektroniczną.

Zgłoszenia można nadsyłać listownie na adres:

„Kurier Wileński”
Birbynių 4A,
LT-02121 Wilno, Litwa
z dopiskiem: „Polak Roku 2025” lub drogą elektroniczną na adres:
reklama@kurierwilenski.lt

Zgłoszenia można nadsyłać do 31 października 2025 r. Kandydatów mogą zgłaszać zarówno osoby fizyczne, jak i instytucje społeczne czy firmy prywatne. Nie obowiązuje limit zgłaszanych osób. To znaczy, że Czytelnik może zgłosić dowolną liczbę osób — jed-

nak każdą propozycję musi krótko uzasadnić i opisać.

Zgodnie z Regulaminem Plebiscytu, osoby, które otrzymały tytuł w latach ubiegłych, nie mogą być ponownie zgłaszane.

Plebiscyt „Polak Roku” cieszy się niezmiennie dużym zainteresowaniem. Każdego roku Czytelnicy aktywnie uczestniczą w procesie zgłaszania kandydatów oraz głosowania, laureaci oraz nominaci są cytowani także w mediach zagranicznych.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone na początku 2026 r. „Polak Roku” to żywy zapis historii naszej społeczności. Zachęcamy wszystkich do aktywnego udziału i zgłaszania kandydatów.

Redakcja

Imieniny

28 października

Anastazji, Cyryla, Fidelisa, Honorata, Judy, Tadeusza, Ksymbena, Sabinam Szymona, Wielimira, Wincentego

29 października

Dali, Dalimira, Donata, Ermelindy, Euzebiei, Felicjana, Franciszka, Idy, Maksymiliana, Serafina, Teodora, Wioletty, Zenobiusza

Cytat dnia

„Nie zrobiłbym tego.

Uważam, że to byłoby zbyt piękne. Myślę, że ludziom by się to nie spodobało. To nie byłoby w porządku”

— skomentował możliwość ubiegania się o rządy wiceprezydenta w 2028 r. obecny prezydent USA Donald Trump. Zgodnie z Konstytucją USA, nikt nie może zostać wybrany na prezydenta po raz trzeci. Niektórzy sugerowali, że jednym ze sposobów obejścia tego zakazu byłoby kandydowanie Trumpa na wiceprezydenta, a następnie rezygnacja nowo wybranego prezydenta. Tym samym Trump objąłby ponownie urząd prezydenta.

Liczba dnia 4 00 000

sztuk drobiu: kur, kaczek, gęsi i indyków wybito ostatnio w Niemczech z powodu rozpowszechnienia się ptasiej grypy. Chorobę wykryto już na ponad 30 fermach, w tym w landach przy granicy z Polską.

W rejonie wileńskim powstanie nowe centrum zajętości dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną

Samorząd Rejonu Wileńskiego wraz z Centralną Agencją Zarządzania Projektami (lit. VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra) podpisał umowę, która umożliwi budowę nowego dziennego centrum aktywności w gminie Pogiry, we wsi Czterdziestu Tatarów.

Obiekt będzie przeznaczony dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną, oferując im zajęcia rozwojowe i opiekę wychowawczą.

„Obecnie w rejonie wileńskim brakuje dziennych centrów zajętości przeznaczonych dla dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną. Dlatego ten projekt jest dla nas niezwykle ważny – to nie tylko nowy budynek, ale możliwość zapewnienia tym osobom większej samodzielności, poczucia godności i miejsca w społeczności. Inwestycja w usługi społeczne to inwestycja w ludzi, a tym samym – w naszą wspólną przyszłość” – mówi mer Samorządu Rejonu Wileńskiego Robert Duchniewicz.

ROZWIĄZANIE ISTOTNEGO PROBLEMU

Projekt jest bezpośrednią odpowiedzią na rosnące potrzeby społeczności. W Samorządzie Rejonu Wileńskiego stale przybywa dorosłych z orzeczoną niepełnosprawnością psychiczną lub intelektualną. Jednak samorząd nie posiada wystarczającej liczby centrów dziennej aktywności, w których osoby te mogłyby rozwijać codzienne umiejętności życiowe, aktywność zawodową, spędzać czas wolny, a także przezwyciężać wykluczenie społeczne.

Część mieszkańców rejonu wileńskiego z niepełnosprawnością mieszka w domach z rodzinami i nie korzysta z systemu usług społecznych. Oznacza to, że często pozostają oni na uboczu – nie uczestniczą aktywnie w życiu społeczności ani w innych sferach usług świadczonych w społeczności, takich jak zajętość, zdrowie czy kultura.

Centrum zapewni 25 osobom z niepełnosprawnością zakres aktywizacji i opiekę wychowawczą Fot. vrs.lt

W PLANOWANYM CENTRUM – 25 MIEJSC, CZĘŚĆ Z NICH PRZEZNACZONA NA OPIEKĘ WYCHOWAWCZĄ

Projekt zostanie zrealizowany na działce samorządowej przy ul. Vytauto 24, we wsi Czterdziestu Tatarów, w gminie Pogiry. Po wyburzeniu starych budynków, powstanie nowoczesny, parterowy obiekt o powierzchni ok. 509 m², dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Znajdzie się tam 25 miejsc – 20 przeznaczonych na zajęcia aktywizacyjne i 5 na usługi opieki wychowawczej.

W centrum znajdą się trzy sale do warsztatów (m.in. rękodzieło, ceramika, drewno), gabinety fizjoterapii i rehabilitacji oraz sala na wydarzenia, która posłuży także do zajęć sportowych i rekreacyjnych.

Osobom z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną w centrum będzie świadczona opieka wychowawcza – zostaną urządzone trzy pokoje jednoosobowe i jeden dwuosobowy. Wszystkie pomieszczenia będą przystosowane do potrzeb osób korzystających z technicznych środków wspomagających poruszanie się.

Projekt „Budowa dziennego centrum aktywności dla osób z niepełnosprawnością w Samorządzie Rejonu Wileńskiego” (Nr 20-412-P-0001) realizowany jest w ramach Regionalnego Planu Rozwoju Regionu Wileńskiego na lata 2022–2030, w działaniu „Modernizacja i rozwój infrastruktury usług społecznych” Nr 09-003-02-02-11 (RE) „Zmniejszenie terytorialnych różnic w dobrobycie wrażliwych grup społecznych”.

Szacunkowa wartość projektu wynosi 2,15 mln euro, z czego środki UE – 0,7 mln euro, budżetu państwa – 0,49 mln euro, a budżetu samorządu – 0,96 mln euro. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

Planowane zakończenie realizacji projektu – IV kwartał 2028 r. Celem projektu jest zwiększenie zakresu usług społecznych świadczonych przez Samorząd Rejonu Wileńskiego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i (lub) psychiczną. ■

Stronę przygotowano
na podstawie informacji
Samorządu Rejonu Wileńskiego

SONDAŻ Mieszkańcy Litwy oszczędzają najwięcej

Według najnowszego badania, mieszkańcy Litwy oszczędzają najwięcej spośród krajów bałtyckich — 23 proc. z nich regularnie odkłada ponad jedną dziesiątą swoich dochodów. Według danych ankiety przeprowadzonej na zlecenie banku Luminor, na Łotwie jedną dziesiątą dochodów miesięcznie oszczędza 14 proc. mieszkańców, a w Estonii — 17 proc. mieszkańców. „Mieszkańcy Litwy nie tylko lepiej gromadzą rezerwy finansowe, ale także odpowiedzialnie planują swoją przyszłość. Wykształcisz nawyk odkładania środków na „czarną godzinę”, ludzie są lepiej przygotowani na nieoczekiwane sytuacje i podejmują bardziej przemyślane decyzje finansowe” — mówi Rūta Mylė, dyrektor ds. rozwoju działalności w zakresie kredytów konsumenckich w banku Luminor.

RANKING Liderzy hurtowego handlu w Litwie

W tym roku w pierwszej dziesiątce najsilniejszych liderów handlu hurtowego nie znalazły się przedsiębiorstwa zbożowe i rolnicze, a ich miejsce zajęły firmy związane z największymi sieciami handlowymi w kraju: Rivona i Maxima International Sourcing. Do grona liderów dołączyły cztery przedsiębiorstwa zajmujące się handlem produktami farmaceutycznymi i medycznymi: Servier Pharma, Johnson & Johnson, Roche Lietuva i Berlin-Chemie Menarini. Także wśród liderów znalazła się firma zajmująca się handlem suszonymi owocami Arimex oraz firma zajmująca się handlem częściami samochodowymi Inter Cars Lietuva. W porównaniu z poprzednim rokiem tylko dwie firmy utrzymały swoje pozycje w pierwszej dziesiątce największych hurtowników — firma Sanitex, zajmująca się hurtową sprzedażą towarów konsumpcyjnych, dystrybucją i logistyką oraz

firma ACC Distribution, zajmująca się hurtową sprzedażą urządzeń elektronicznych.

FRANCJA Zatrzymano dwóch podejrzanych o kradzież w Luwrze

Władze francuskie zatrzymały dwóch z czterech mężczyzn podejrzanych o kradzież klejnotów z Luwru w zeszłym tygodniu. Jeden z podejrzanych został zatrzymany w sobotę ok. godziny 22.00 czasu lokalnego na paryskim lotnisku Charlesa De Gaulle'a, kiedy przygotowywał się do wejścia na pokład samolotu lecącego za granicę — poinformowały francuskie magazyny „Le Parisien” i „Paris Match”. Wkrótce w regionie paryskim zatrzymano również drugiego podejrzanego. Dziesiątkom śledczych powierzono zadanie wytropienia złodziei, którzy 19 października w biały dzień obrabowali Luwr i w ciągu zaledwie siedmiu minut ukradli królewską biżuterię o wartości 877 mln euro.

ŚRODOWISKO Znalezione niezwykle rzadki w Europie grzyb

W Parku Narodowym Žemaitii, w miejscowości Stirbaitiai, odkryto grzyb, którego dotąd nie znaleziono w Litwie — ogłasza dyrekcja parku. Grzyb ten jest niezwykle rzadki również w Europie. Ascocoryne turficola odkryła badaczka przyrody Zina Jokšienė. Ostatecznie potwierdzone owocniki tego gatunku grzyba zostaną przewiezione do laboratorium mikologicznego. Ascocoryne turficola to grzyb należący do

gromady workowców (Ascomycota). Według Państwowej Służby Obszarów Chronionych jest to bardzo rzadki gatunek, w Europie spotykany tylko w pojedynczych przypadkach. Pierwsze znaleziska odnotowano w Europie Północnej i Środkowej.

WILNO Radni poparli wspieranie integracji imigrantów

W tym tygodniu Rada Miasta Wilna przyjęła uchwałę, w której zobowiązuje się do promowania integracji imigrantów w mieście oraz do finansowego wspierania programów nauki języka litewskiego dla przybyłych dorosłych i dzieci. Uchwała została zainicjowana przez socjaldemokratę Povilasa Pinelisa, członka Rady Miasta Wilna. „Słyszymy od mieszkańców Wilna, działaczy społecznych i polityków, że w Wilnie coraz mniej mówi się po litewsku, ale nie ma żadnych instrumentów ani działań politycznych dotyczących osób przybywających z obszarów objętych wojną lub prześladowaniami politycznymi” — powiedział Pinelis podczas posiedzenia. „Naszym zdaniem to właśnie Wilno mogłoby dać przykład innym miastom i państwom, przyjmując dokument polityczny, który na tym etapie nie stanowi obciążenia finansowego dla miasta i jego mieszkańców” — dodał radny. Celem przyjętej rezolucji jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta, wzmocnienie sprawiedliwości społecznej i solidarności między mieszkańcami a przybyszami. W dokumencie rezolucji stwierdza się, że „miasto uznaje, iż integracja imigrantów jest procesem dwukierunkowym: przybywający muszą dążyć do poznania języka, prawa, tradycji i wartości społecznych Litwy, a gmina i społeczności — stworzyć ku temu warunki i zapewnić wsparcie”.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. EPA-ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Litwa zamyka granice z Białorusią. Kolejny atak balonów meteorologicznych

Justyna Giedrojć

Premier Inga Ruginienė poinformowała, że Litwa na czas nieokreślony zamyka przejścia graniczne z Białorusią. „Zdajemy sobie sprawę, że zbliża się Święto Zmarłych (...), jednak naszym nadrzędnym priorytetem pozostaje bezpieczeństwo całego kraju” — podkreśla w rozmowie z „KW” Ewelina Mokrzecka, doradczyni ministra spraw wewnętrznych.

LOTNISKO W WILNIE BYŁO ZAMYKANE CZTERY RAZY

Z powodu wtargnięcia białoruskich balonów w przestrzeń powietrzną Litwy w ciągu minionego tygodnia wileńskie lotnisko było zamykane cztery razy, ostatni raz w niedzielę wieczorem. W poniedziałek, 27 października, lotnisko zostało znowu otwarte. Premier Ruginienė poinformowała, że Litwa na czas nieokreślony zamyka przejścia graniczne z Białorusią. Ograniczenia nie obejmą jedynie ruchu dyplomatycznego, poczty konsularnej oraz obywateli Litwy i Unii Europejskiej powracających z Białorusi. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zapowiedziało, że zamknięcie granicy nie będzie miało wpływu na tranzyt do Kaliningradu. Ponadto został opracowany plan działań w celu zwalczania balonów przemytniczych.

„Plan będą realizowały poszczególne ministerstwa i instytucje państwowe” — zaznaczyła premier po poniedziałkowym posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa Narodowego.

WZMOCNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PRZESTRZENI POWIETRZNEJ

Resort spraw wewnętrznych podejmuje szereg działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa przestrzeni powietrznej Litwy.

— Obejmuje to zarówno zacieśnienie współpracy wszystkich in-

Przez białoruskie prowokacje w ciągu minionego tygodnia czterokrotnie zamykano lotnisko w Wilnie

stytucji odpowiedzialnych za wywiad kryminalny i bezpieczeństwo państwa w ramach jednej grupy roboczej na poziomie rządowym, jak i inicjatywy legislacyjnej. Przygotowaliśmy i przekazaliśmy do konsultacji międzyinstytucjonalnych projekt nowelizacji Kodeksu karnego. Zakłada on wprowadzenie odpowiedzialności karnej za stwarzanie zagrożeń dla lotnictwa cywilnego (obecnie brak takich regulacji) oraz zaostrzenie sankcji za przemyt drogą powietrzną, czyli w sposób szczególnie niebezpieczny — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” Ewelina Mokrzecka, doradczyni ministra spraw wewnętrznych.

ROZSZERZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ

— Proponujemy również rozszerzenie odpowiedzialności karnej za przewóz wyrobów akcyzowych o niewielkiej wartości — do 150-krotności MGL (lit. MGL, minimalus gyvenimo lygis, kwota równa bazowemu świadczeniu socjalnemu), gdy do ich transportu wykorzystywane są statki powietrzne — takie jak drony czy balony meteorologiczne — które mogą stano-

wić zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Projekt ustawy przewiduje także odpowiedzialność za naruszenie zasad korzystania ze statków powietrznych, jeśli doprowadziło to do niebezpiecznego incydentu lub zakłócenia pracy lotnisk bądź ruchu lotniczego — informuje rozmówczyni.

Dodaje, że kolejnym omawianym przez resort zagadnieniem, jest kwestia zamknięcia granicy z Białorusią, o której w poniedziałek mówiła premier Inga Ruginienė.

— Zdajemy sobie sprawę, że zbliża się Święto Zmarłych i wielu mieszkańców będzie chciało odwiedzić groby swoich bliskich po drugiej stronie granicy, jednak naszym nadrzędnym priorytetem pozostaje bezpieczeństwo całego kraju. Chciałabym zaapelować do czytelników „Kuriera Wileńskiego”, aby korzystali wyłącznie z oficjalnych źródeł rządowych, gdzie na bieżąco publikowane są wiarygodne informacje dotyczące sytuacji na granicy, funkcjonowania lotnisk oraz działań podejmowanych przez służby państwowe — podkreśla doradczyni ministra spraw wewnętrznych.

6.>>

**ZAPOBIEGANIE
INCYDENTOM Z BALONAMI**

Na posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa Narodowego omawiano środki mające na celu zwalczanie ataku hybrydowego, który polega na wykorzystaniu kontrabandy lotniczej przeciwko Litwie i zakłóceniu pracy krajowych lotnisk. Przy udziale ministrów, szefów odpowiedzialnych instytucji i służb uzgodniono nowe środki, algorytmy reagowania i podział obowiązków, których celem jest zapobieganie incydentom z balonami meteorologicznymi, zarządzanie ryzykiem, jakie one stwarzają, oraz pomoc podróżnym w obliczu zakłóceń w funkcjonowaniu lotniska.

Uzgodniono m.in.: przemycane ładunki lotnicze będą mogły być niszczone za pomocą środków kinetycznych, biorąc pod uwagę sytuację i ryzyko;

Policja litewska i Państwowa Służba Graniczna powoła wspólną grupę śledczą, która będzie działać według skoordynowanego planu działań w celu zwalczania przemytu;

Ministerstwo Spraw Zagranicznych wspólnie z partnerami z UE będzie koordynować dodatkowy pakiet sankcji wobec Bia-

łorusi; resort zainicjuje również aktywację unijnej ekipy ds. ataków hybrydowych.

Decyzja o zamknięciu granicy z Białorusią na czas nieokreślony zostanie podjęta na kolejnym posiedzeniu rządu.

DODATKOWE DZIAŁANIA

Ministerstwo Transportu i Łączności uruchomiło specjalne usługi autobusowe dla pasażerów na Litwie, którzy potrzebują pomocy w podróży z jednego lotniska w kraju na drugie. Ministerstwo Spraw Zagranicznych uruchomi infolinię dla obywateli Litwy przebywających za granicą, których powrót został utrudniony z powodu zdarzeń tego typu. Z kolei Ministerstwo Gospodarki i Innowacji przekaze milion euro firmom, które znajdą rozwiązanie, jak ochronić przestrzeń powietrzną Litwy przed balonami z kontrabandą oraz innymi latającymi obiektami. Instytucje i służby stale prowadzą monitoring oraz oceniają skuteczność stosowanych środków, dlatego nie można wykluczyć wprowadzenia w przyszłości dodatkowych rozwiązań. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

Chciałabym zaapelować do czytelników „KW”, aby korzystali wyłącznie z oficjalnych źródeł rządowych, gdzie na bieżąco publikowane są wiarygodne informacje — podkreśla Ewelina Mokrzecka

Góra Bouffałowa niedostępna dla niepełnosprawnych

Infrastruktura Góry Bouffałowej (lit. Tauro kalnas) w Wilnie nie spełnia standardów dostępności. Rzeczniczka ds. równych szans uznała to za pośrednią dyskryminację osób niepełnosprawnych.

„Ponieważ rozwiązania dotyczące dostępności nie zostały dotychczas wdrożone, środowisko pozostaje niedostępne dla części społeczeństwa, a taka sytuacja jest uważana za pośrednią dyskryminację ze względu na niepełnosprawność” — powiedziała Birutė Sabatauskaitė, inspektor ds. równych szans.

W toku badania ustalono, że chociaż Góra Bouffałowa jest formalnie otwarta dla mieszkańców, to wiele jej fragmentów pozostaje niedostępnych dla osób poruszających się na wózkach. Ścieżki kończą się schodami lub wysokimi krawężnikami, brakuje pochylni oraz podjazdów. Nieprzystosowana pozostaje także nawierzchnia amfiteatru, a strome, nieutwardzone odcinki ścieżek stanowią zagrożenie. Osoby z niepełnosprawnością wzroku napotykają dodatkowe bariery — brak oznaczeń dotykowych, kontrastów wizualnych i poręczy.

„Dzieje się tak, ponieważ w procesie podejmowania decyzji nie uczestniczą eksperci ds. niepełnosprawności ani odpowiedzialne instytucje. W związku z tym interesy osób niepełnosprawnych nie są odpowiednio reprezentowane w kompromisach między ochroną dziedzictwa a rozwiązaniami architektonicznymi, a rozwiązania dotyczące dostępności są często stosowane formalnie, bez uwzględnienia ich rzeczywistej skuteczności” — twierdzą przedstawiciele Litewskiego Forum Organizacji Niepełnosprawnych.

Władze Wilna przyznały, że infrastruktura Góry Bouffałowej nie spełnia wszystkich wymagań. Tłumaczą to uwarunkowaniami terenowymi — strome i chronione zbocza uniemożliwiają budowę bezstopniowych tras.

W reakcji na zalecenia rzecznika, samorząd zapowiedział zmiany.

Opr. J.B. na podst. BNS

Rating kredytowy na poziomie „A”. Ekonomista: „To nie było zaskoczeniem”

Antoni Radczenko

Międzynarodowa agencja ratingowa Fitch Ratings ponownie potwierdziła wcześniej przyznany Litwie długoterminowy rating kredytowy na poziomie „A” oraz utrzymała stabilną perspektywę. „Pomimo tego, że gospodarka Litwy jest niewielka i otwarta, a ryzyko geopolityczne utrzymuje się, nasz kraj zachowuje wysoką ocenę kredytową” — napisał w specjalnym oświadczeniu minister finansów Kristupas Vaitiekūnas.

Agencja Fitch Ratings należy do trójki największych światowych agencji ratingowych obok Moody's Investors Service i S&P Global Ratings.

WZROST GOSPODARCZY JEDEN Z NAJBARDZIEJ DYNAMICZNYCH

Zdaniem ministra wysoka ocena agencji ratingowej nie jest zaskoczeniem, ponieważ Litwa przestrzega dyscypliny fiskalnej. „Mimo rosnących potrzeb w zakresie obronności ważne jest, by utrzymać fiskalną dyscyplinę. Ma to duże znaczenie dla zachowania wysokiego ratingu kredytowego kraju, który przekłada się na korzystne koszty zaciągania pożyczek” — napisał szef resortu finansów.

Starszy ekonomista Swedbanku Nerijus Mačiulis sądzi, że ocena Fitch Ratings jest to dobrą wiadomością dla Litwy.

— Taka decyzja nie była zaskoczeniem, ponieważ zależność pomiędzy zadłużeniem państwa a PKB w naszym kraju jest jednym z najniższych w krajach Unii Europejskiej. W najbliższych latach Litwa będzie musiała zaciągnąć wiele kredytów, aby zapewnić odpowiednie finansowanie obrony kraju. Wysoki i stabilny rating kredytowy Litwy zapewni, że nie wzrośnie cena zadłużania się.

Międzynarodowa agencja ratingowa Fitch Ratings wysoko oceniła rating kredytowy Litwy. To jest dobra wiadomość dla kraju, sądzi w rozmowie z „KW” ekonomista Nerijus Mačiulis, ponieważ państwo będzie mogło przeznaczyć pieniądze na emerytury i wynagrodzenia.

„Nasz kraj zachowuje wysoką ocenę kredytową” — oświadczył Kristupas Vaitiekūnas Fot. Dainius Labutis, ELTA

Fitch Ratings prognozuje, że w 2025 r. deficyt sektora finansów publicznych wzrośnie do 2,7 proc. PKB, co zasadniczo odpowiada średniej dla państw z ratingiem „A” (2,9 proc.) i odzwierciedla zwiększone wydatki wojskowe oraz bieżące.

Ten rating odzwierciedla również fakt, że w ciągu ostatnich pięciu lat, a także w roku obecnym, wzrost gospodarczy jest jednym z najbardziej dynamicznych w UE — wytłumaczył w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Mačiulis.

EMERYTURY, WYNAGRODZENIA, WAŻNE INWESTYCJE

Ministerstwo Finansów poinformowało, że analitycy Fitch Ra-

tings wskazali, iż rating „A” Litwy odzwierciedla stabilny system polityczny kraju, oparty na członkostwie w Unii Europejskiej i strefie euro, niskim poziomie zadłużenia sektora publicznego, ostrożnym zarządzaniu finansami oraz wskaźnikach jakości rządzenia przewyższających medianę krajów o podobnym ratingu. Ekspertcy napisali, że te atuty równoważy wysokie ryzyko geopolityczne, niewielki rozmiar i otwartość gospodarki oraz niższy poziom PKB na mieszkańca w porównaniu z krajami o podobnej ocenie.

Zdaniem naszego rozmówcy rating „A” będzie miał przełożenie również na życie zwykłego mieszkańca.

— Wszystko, co jest dobre dla państwa, jest jednocześnie dobre dla zwykłego obywatela. W budżecie na przyszły rok na obsługę kredytów ma być przeznaczonych ok. 700 mln euro.

8.>>

To, że nasz kraj posiada wyso-ki i stabilny poziom ratingu kredytowego oznacza, że te wydatki na obsługę kredytową nie będą szybko rosły. Gdyby rating został obniżony, to wówczas państwo musiałoby więcej pieniędzy przeznaczać na obsługę kredytową, a nie na wy-nagrodzenia w sektorze publicznym lub emerytury.

Obecnie w budżecie na spłatę od-setek kredytu przeznacza się ok. 1 proc. PKB. To nie jest dużo, ponieważ na przykład w Stanach Zjednoczonych przeznacza się 3 proc. — oświadczył ekonomista, dodając, że w najbliższym czasie nic nie wskazuje na to, że rating Litwy może się pogorszyć.

Fitch Ratings prognozuje, że w 2025 r. deficyt sektora finansów publicznych wzrośnie do 2,7 proc. PKB, co zasadniczo odpowiada śred-niej dla państw z ratingiem „A” (2,9 proc.) i odzwierciedla zwiększone wydatki wojskowe oraz bieżące.

NAPIĘCIE GEOPOLITYCZNE

Analitycy agencji uważają, że większy deficyt i znaczne korekty zapasów oraz przepływów zwiększą dług publiczny Litwy do 50,6 proc. PKB w 2027 r., podczas gdy średnia dla krajów z ratingiem „A” wynosi 55,5 proc. Po wzroście PKB o 3 proc. w 2024 r. (wobec mediany 2,6 proc.

dla krajów z ratingiem „A”) tempo wzrostu gospodarki Litwy spowolni w tym roku do 2,6 proc., by w przy-szłym ponownie przyspieszyć do 3,2 proc. Prognozowane ożywienie ma wynikać z rosnącej konsumpcji prywatnej napędzanej planowanym uwolnieniem środków z II filaru sys-temu emerytalnego.

„Eksperci agencji kredytowej za-uważają, że choć Litwa mierzy się z napięciami geopolitycznymi z po-wodu wspólnych granic z Białorusią i Obwodem Kaliningradzkim, ryzyko to jest łagodzone przez członkostwo w NATO, zobowiązanie Niemiec do rozmieszczenia na Litwie brygady do 2027 r. oraz plan rządu zakładający znaczące zwiększenie wydatków na obronność w perspektywie średnio-terminowej i utworzenie dobrze wyposażonej dywizji wojskowej do 2030 r.” — czytamy w oświadczeniu.

Według Ministerstwa Finansów, Fitch Ratings po raz ostatni podnio-sła rating Litwy w styczniu 2020 r., kiedy długoterminowa ocena kredo-tywa została zwiększona z „A-” do „A”. Rating kredytowy to wskaźnik, który dostarcza inwestorom informacji o zdolności dłużnika do wywiązy-wania się ze swoich zobowiązań finansowych. Wysoki rating ozna-cza niższe ryzyko niewypłacalności, a tym samym niższy koszt zacią-gania pożyczek. ■

Nowe centrum obsługi klientów w samorządzie

Mieszkańcy Wilna już od 29 paź-dziernika będą mogli korzystać z nowego centrum obsługi klienta w stołeczny samorządzie. Obsługa bę-dzie możliwa tylko po wcześniejszej rejestracji.

Centrum obsługi klientów znajduje się w wydzielonej przestrzeni, w któ-rej uruchomiono osiem stanowisk oraz punkt informacyjny. Obiekt zo-stał przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami — zastoso-wano m.in. odpowiednie rozmiesz-czenie mebli oraz ścieżki dotykowe ułatwiające poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich.

„W dłuższej perspektywie planuje-my przenieść ten model również do głównego centrum obsługi” — powie-dział w poniedziałkowym komuni-kacie dyrektor administracji miej-skiej Wilna Adomas Bužinskas.

Mieszkańcy będą mogli skorzystać z usług dotyczących zasiłków socjal-nych, rekompensat za ogrzewanie, wodę pitną i ciepłą, świadczeń na dzieci, zasiłków opiekuńczych, pomocy dla uczniów, zasiłków po-grzebowych, rekompensat kosztów indywidualnej pomocy oraz różnego rodzaju zasiłków celowych i okreso-wych. Możliwe będzie także zama-wianie zaświadczeń o przyznanych lub nieprzyznanych świadczeniach. Każda rejestracja dotyczy jedne-go klienta i jednego wniosku lub skargi. Osoby chcące załatwić wię-ciej spraw muszą zarejestrować się odpowiednio większą liczbę razy. Spóźnienia powyżej pięciu minut, wybór niewłaściwej kategorii usłu-gi lub brak rejestracji skutkować będą koniecznością skorzystania z alternatywnych terminów lub form obsługi. Bez wcześniejszej rejestracji możliwe będzie jedynie ubiega-nie się o świadczenia pogrzebowe oraz zwrot kosztów indywidualnej pomocy.

Nowe centrum ma być w stanie obsłużyć ponad 200 osób dziennie. Nadal dostępne pozostają inne formy składania wniosków — online, pocztą tradycyjną, elektroniczną lub telefonicznie.

Opr. J.B. na podst. Inf. BNS, vilnius.lt.

Co jest dobre dla państwa, jest jednocześnie dobre dla zwykłego obywatela — sądzi Nerijus Mačiulis Fot. ELTA

Śladami „Dziadów” po Wilnie

Aneta Sokołowska

Jesień to czas, kiedy dni stają się krótsze, a wielu z nas zastanawia się, jak ciekawie spędzić wolny czas. Dom Kultury Polskiej w Wilnie już po raz kolejny udowadnia, że to doskonała pora, by odkrywać historię i kulturę naszego miasta. 26 października odbył się wyjątkowy spacer „Wilno: śladami »Dziadów« Adama Mickiewicza”. Wycieczkę poprowadziła dr Maria Makaruk — pracowniczka Zakładu Literatury Romantyzmu Uniwersytetu Warszawskiego oraz wykładowczyni warszawskiej Akademii Teatralnej. Uczestnicy mieli okazję podążać tropami bohaterów Mickiewiczowskich, odwiedzając miejsca związane z życiem poety oraz atmosferą jego najważniejszego dzieła. — Trasa wycieczki została podporządkowana „Dziadów cz. III” Adama Mickiewicza — porządek poszczególnych jej punktów został oparty o interpretację kolejnych scen dramatu. Mickiewicz wytyczył tę trasę wzdłuż osi, która wiedzie od Ostrej Bramy na północ, aż do podnóża Góry Giedymina. Warto jednak pamiętać, że wiele scen tej części „Dziadów” dzieje się symultanicznie, czego nie sposób doświadczyć ani na scenie teatralnej, ani w przestrzeni miasta, które Mickiewicz uczynił głównym miejscem akcji dramatu. Ponadto „Dziady” są dziełem literackim, a nie historycznym — powiedziała w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” dr Maria Makaruk.

Zdaniem badaczki, warto przypomnieć, że akcja młodzieńczych, wileńsko-kowieńskich „Dziadów” rozgrywa się na Nowogródczyźnie i nazwa Wilna nie pada w nich, podobnie jak w cyklu debiutanckich „Ballad i romansów”, ani razu. W trzeciej części dramatu obok Wilna pojawiają się także Warszawa i lwowska prowincja. Nie ma jednak wątpliwości, że scalając w ten sposób ziemię dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów najważniejszą do odegrania rolę w dramacie poeta przeznaczył Wilno.

— Pomysł na wytyczenie trasy, wokół której ogniskują się poszczególne części dramatu, był Mickiewicza —

Zdaniem dr Marii Makaruk, poznawanie miejsc związanych z Mickiewiczem to w dużej mierze klucz do głębszego zrozumienia twórczości poety **Fot. organizatorzy**

nie mój. Żeby zrozumieć sensy utworu, trzeba doświadczyć przestrzeni Wilna i zdać sobie sprawę, że w tekst arcydramatu poeta wpisał bardzo precyzyjną konstrukcję czasową. Akcja „Dziadów”, żeby odwołać się do porządku historycznego, dzieje się w ciągu roku, obejmującego dwa święta dziadów — lat 1823 i 1824 — oraz Boże Narodzenie i Wielkanoc. Każdy z tych „świętych czasów” ma swoje znaczenie i symbolikę, bardzo silnie związane z przestrzenią Wilna, które staje się wielką, misteryjną sceną teatralną — podkreśla Maria Makaruk.

Mickiewicz koncentruje akcję dramatu w kilku miejscach, które zapisały się w historii Wilna także na wiele innych sposobów. Należą do nich przede wszystkim wileńskie klasztory — bazylianów, dominikanów i bernardynów a także Ratusz, kościół św. Kazimierza oraz Pałac Biskupi (obecnie Pałac Prezydencki). To jednak dzięki „Dziadów cz. III” w przestrzeni miasta pojawiło się szczególne miejsce pamięci — tzw. „cela Konrada”. Do dziś stanowi ono jeden z najważniejszych punktów literackich wycieczek po Wilnie i żywy symbol romantycznej legendy.

Zdaniem autorki wycieczki, najważniejszym miejscem w kontekście „Dziadów” jest klasztor bazylianów wraz z przylegającą do niego unicką

cerkwią św. Trójcy. To właśnie tam, w początkowych scenach dramatu, rozgrywa się dramatyczna walka o duszę bohatera — walka, z której nie wychodzi on bez uszczerbku. Narodziny Konrada uruchamiają cały ciąg wydarzeń zakończonych sceną wygnania, w której bohater opuszcza Wilno z symboliczną płamą na czole. Mickiewicz, ustami Guślarza, mówi, że tej płamy nie zetrze nawet śmierć.

Jak zauważa badaczka, w Wilnie nie brakuje mniej znanych miejsc związanych z Mickiewiczem, które nie znalazły się na trasie spaceru.

— To przede wszystkim okolice cmentarza na Rossie oraz Cmentarz Prawosławny na Lipówce, które można wiązać z ostatnią, IX sceną „Dziadów”. Zrezygnowaliśmy z tych punktów trasy z powodu odległości, bo wydłużyłoby to spacer o kolejną godzinę. Oba cmentarze stały się jednak częścią opowieści, więc uczestnicy mogą odwiedzić je samodzielnie — mówi dr Maria Makaruk.

Zadanie dofinansowane w ramach sprawowania opieki Senatu RP nad Polonią i Polakami za granicą w 2025 r. Partnerem wydarzenia jest „Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego. ■

„Potrzebni ścinacze gałęzi jodły”. Sezon zimowy zmienia charakter ofert pracy

Aneta Sokołowska

Sezon zimowy wpływa na strukturę ofert pracy. Jak się dowiedział „KW” w Służbie zatrudnienia, już od września pracodawcy zaczęli poszukiwać operatorów kotłowni, pracowników drogownictwa, utrzymania ruchu i budownictwa. Pojawiły się również pierwsze oferty związane z okresem świątecznym, takie jak ścinanie gałęzi jodły, dekorowanie świątecznych produktów czy praca na jarmarkach.

— We wrześniu na naszej platformie opublikowano 15,8 tys. ofert pracy. Z tej liczby 11,2 tys. stanowiły oferty kwalifikowane, a 4,6 tys. — oferty niekwalifikowane. Najwięcej pracowników poszukiwały firmy produkcyjne — 3,5 tys. wakatów, w sektorze administracyjno-usługowym ogłoszono 2,8 tys. ofert, w handlu — 2,4 tys., w budownictwie — 1,8 tys., w transporcie i gospodarce magazynowej — 900, w zakwaterowaniu i gastronomii — 900, w edukacji — 800, a w ochronie zdrowia i pomocy społecznej — 700 — takie dane dla „Kuriera Wileńskiego” przedstawiła Milda Jankauskienė, rzeczniczka prasowa Służby Zatrudnienia.

KOGO POSZUKUJĄ?

Wzrost liczby ofert we wrześniu jest typowym zjawiskiem na krajowym rynku pracy. W grupie kadry zarządzającej wciąż najbardziej poszukiwani są kierownicy budowy. Wśród specjalistów i pracowników biurowych najwięcej ofert dotyczy magazynierów, pielęgniarek, opiekunów, specjalistów ds. sprzedaży, reklamy i marketingu, nauczycieli przedszkolnych, szkół podstawowych i średnich, nauczycieli uczniów o specjalnych potrzebach, pracowników socjalnych, księgowych, brygadzystów produkcji oraz inżynierów mechaników i administratorów. W ciągu ostatnich dwóch lat największe zapotrzebowanie dotyczyło brygadzystów produkcji i techników elektryków.

Wśród robotników wykwalifikowanych i operatorów najbardziej po-

szukiwani są kierowcy samochodów ciężarowych i osobowych, mechanicy pojazdów, elektrycy, instalatorzy systemów rurowych i budowlanych, spawacze, drogowcy, malarze, krawcy, rzeźnicy i przetwórcy ryb. Najwyższe zapotrzebowanie w ostatnich dwóch latach odnotowano na ślusarzy, cieśli i stolarzy, operatorów maszyn do produkcji żywności oraz mechaników maszyn przemysłowych i rolniczych.

PRACODAWCY JUŻ SZYKUJĄ SIĘ DO SEZONU ŚWIĄTECZNEGO

Już we wrześniu kilku pracodawców zaczęło poszukiwanie pracowników na okres ferii zimowych, publikując około 30 ofert. Do połowy października liczba takich ogłoszeń przekroczyła 100. Poszukiwani są pracownicy do pakowania i dekorowania świątecznych produktów, ścinania gałązek choinkowych, składania pudełek oraz obsługi klientów na jarmarkach świątecznych.

W tym roku liczba ofert pracy jest nieco mniejsza niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, ale osoby aktywnie poszukujące zatrudnienia nadal mają w czym wybierać. Pracodawcy zgłaszają do Służby Zatrudnienia średnio 14,5 tys. ofert

miesięcznie. Liczba ofert pracy stała się nieznacznie zmała — o ok. tysiąc w porównaniu do roku ubiegłego, natomiast liczba ofert na czas określony wzrosła o 200.

W grupie pracowników niewykwalifikowanych najwięcej ofert dotyczy sprzątaczy w biurach, hotelach i innych instytucjach, pracowników pomocniczych produkcji oraz pomocników kuchennych. Najwięcej ofert pojawia się w urzędach największych miast kraju — we wrześniu ogłoszono 3,6 tys. wakatów w Wilnie, 2,2 tys. w Kownie i 1,3 tys. w Kłajpedzie.

— We wrześniu opublikowano 1,3 tys. ofert pracy na czas określony, w tym najwięcej dla robotników drogowych, pracowników pomocniczych produkcji, kucharzy, sortowników i pakowaczy żywności, sprzątaczy oraz pracowników pomocniczych w rolnictwie. Rosnące poszukiwania operatorów kotłowni wskazują na początek sezonu grzewczego. Pojawiły się również pierwsze oferty pracy związane z przycinaniem gałęzi choinkowych, dekorowaniem produktów świątecznych i pracą na jarmarkach, choć tych ogłoszeń jest jak dotąd niewiele lub nie dotyczą one okresu świątecznego — podkreśla Milda Jankauskienė. ■

Wzrost liczby ofert we wrześniu jest typowym zjawiskiem na krajowym rynku pracy **Fot. Marian Paluszkiewicz**

W Wilnie nie jak w Paryżu — bez głośnych kradzieży w muzeach

Po kradzieży w Luwrze głośno się mówi o problemach związanych z ochroną muzeów. Wzrosła świadomość, że muzea są narażone na podobne ataki, a problemy dotyczą wielu europejskich placówek.

Justyna Giedrojc

Tomas Bražėnas, rzecznik Komendy Policji Okręgu Wileńskiego mówi „Kurierowi”, że policja nie zajmuje się ochroną placówek muzealnych, ale reaguje na przestępstwa, które mogą mieć miejsce w muzeach, podobnie jak w innych miejscach publicznych.

— Większość muzeów to instytucje państwowe, za ich ochronę odpowiada państwo. Nie ma tam dyżurnych policjantów. Przeważnie muzea zatrudniają prywatne firmy ochroniarskie. Ich pracownicy pomagają zapewnić bezpieczne i chronione środowisko, patrolują, monitorują kamery, które są tam zainstalowane. W ciągu ostatniej dekady policja nie była informowana o kradzieżach w stołecznych muzeach — komentuje dla „Kuriera Wileńskiego” rzecznik policji.

„SKOK STULECIA“

Do kradzieży w Luwrze doszło 19 października, w niedzielę. Skradziono osiem bezcennych klejnotów, m.in. szmaragdowy naszyjnik i kolczyki, które Napoleon Bonaparte podarował swojej drugiej żonie Marii Ludwice. Kradzież od razu okrzyknięto „skokiem stulecia”.

Do kradzieży w najbardziej odwiedzanym muzeum świata (w 2024 r. odwiedziło je 9 mln osób) dochodziło już wcześniej. W 1911 r. przez pracownika Luwru został skradziony obraz Mona Lisa Leonarda da Vinci. Dzieło sztuki zostało odzyskane dwa lata później we Florencji.

Wiele razy okradziono także inne paryskie muzea. W 2010 r. złodziej ukradł z Muzeum Sztuki Nowoczesnej pięć obrazów wartych 100 mln euro. Były to dzieła Picassa, Matisse’a, Braque’a, Legera i Modiglianego. Mimo obecności trzech strażników i systemu alarmowego o kradzieży dowiedziano się dopiero nazajutrz.

■ Generał Antoni Mikulski pracował w policji ponad 30 lat

We wrześniu br. z Muzeum Historii Naturalnej skradziono okazy złota na sumę 600 tys. euro.

skradzione dzieła sztuki — opowiada gen. Antoni Mikulski.

KAMIEŃ SŁOŃCA

We wrześniu 2002 r. pomimo systemu alarmowego dwóm złodziejom udało się przeniknąć do Muzeum Bursztynu w Połędzie. Po drewnianej drabinie weszli oni na balkon na drugim piętrze, wybili okno, włamali się do muzeum i ukradli Kamień Słońca — wyjątkowo duży i cenny kawałek bursztynu o wadze 3,524 kg. Złodzieje jednak nie wiedzieli, co począć z łupem. Najdziwniejsze, że skusili się na nagrodę w wysokości 20 tys. litów, którą ogłoszono za pomoc w odzyskaniu Kamienia Słońca. W ten sposób trafili w ręce policji.

Była to druga kradzież Kamienia Słońca. Po raz pierwszy bursztyn skradziono w 1991 r.

KOLEKCJA KSIĘDZA

Do drugiej głośnej kradzieży, o której wspominał gen. Antoni Mikulski, doszło w 1998 r. w Kownie.

GŁOŚNE KRADZIEŻE NA LITWIE

Generał Antoni Mikulski pracował w litewskiej policji ponad 30 lat, był odpowiedzialny m.in. za operacje specjalne i badania kryminalistyczne. W rozmowie z „Kurierem Wileńskim” wspomina o dwóch wielkich kradzieżach, do których doszło w kraju.

— Do głośnych kradzieży doszło w Połędzie i w Kownie. W 2002 r. z Muzeum Bursztynu w Połędzie złodzieje wynieśli cenny okaz bursztynu. Policji udało się dosyć szybko złapać sprawców kradzieży, którzy zostali skazani na kary więzienia. Nieco wcześniej w Kownie doszło do zabójstwa księdza Mikutavičiusa oraz kradzieży jego kolekcji dzieł sztuki. Była to niezwykle zuchwałe przestępstwo. W tym przypadku policji też udało się wytropić i schwycić mordercę, który trafił do więzienia. Po pewnym czasie odnaleziono też

12.>>

Obecnie odbywający karę dożywocia Vladas Beleckas wraz ze współnikami zamordował ks. Ričardasa Mikutavičiusa oraz skradł cenne eksponaty z jego kolekcji dzieł sztuki. W 2001 r. dzięki współpracy z służbami Niemiec, Wielkiej Brytanii i innych państw litewskim policjantom udało się znaleźć trzy skradzione obrazy. Pozostałe dzieła sztuki z kolekcji księdza odzyskano w 2008 r.

KRADZIEŻE W KAPLICY OSTROBRAMSKIEJ

Antoni Mikuski zauważa, że niejednokrotnie dochodziło do kradzieży wotów w kaplicy Ostrobramskiej. Ostatnią kradzież odnotowano w 2010 r.

— Ówczesny proboszcz kościoła św. Teresy, mój szkolny kolega śp. Jan Kasiukiewicz, poinformował mnie, że w kaplicy Ostrobramskiej systematycznie kradzione są złote wota. Dosyć szybko udało się ustalić sprawcę kradzieży i go zatrzymać. Był to człowiek uzależniony od narkotyków, dobrze znany policji, który sprzedawał skradzione wota. Trafił do więzienia, ale niedługo tam zmarł — opowiada były funkcjonariusz policji. Dodaje, że wtedy w kaplicy nie było monitoringu. Kamery zainstalowano w 2022 r., w trakcie remontu.

Obecnie w świątyni Ostrobramskiej znajduje się ponad 6 tys. wotów. Według danych ogłoszonych przez Muzeum Dziedzictwa Kościelnego w kaplicy znajduje się 2 tys. 500 wotów, dodatkowo około 4 tys. przechowywanych jest w skarbcu, mieszczącym się za obrazem Matki Boskiej Ostrobramskiej.

KRADZIEŻ W CZĘSTOCHOWSKIM SANKTUARIUM

Cenne przedmioty religijne często stają się łupem złodziei. Szerokim echem odbiła się kradzież, która miała miejsce w częstochowskim sanktuarium na Jasnej Górze w 1909 r. Złodzieje ukradli m.in. dwie złote korony wysadzane drogimi kamieniami, ofiarowane przez papieża Klemensa XI w 1717 r. Zniknęła też sukienka z pereł, liczne kosztowności oraz wota umieszczone obok wizerunku Matki Bożej Częstochow-

■ Większość muzeów to instytucje państwowe, za ich ochronę odpowiada państwo

skiej. Skradzionych klejnotów nigdy nie odnaleziono.

OBRAZ ZABEZPIECZONY SZKŁEM OCHRONNYM

Podobno złodzieje nigdy nie próbowali okraść obrazu Matki Ostrobramskiej. Jej wizerunek zdobią obecnie dwie korony — złota oraz pozłacana. W 1927 r. podczas koronacji na obrazie uroczystie umieszczono dwie złote korony, poświęcone przez papieża Piusa XI. W obliczu drugiej wojny światowej zostały prawdopodobnie schowane, a po wojnie nie udało się już ich odnaleźć.

Jeszcze przed oficjalną koronacją obraz był dwukrotnie obdarzony koronami.

MIEDZIANA POCHODZIŁA Z 1700 R., POZŁACANA Z 1750 R.

Do 2018 r. właśnie te korony zdobiły słynny obraz. W 2018 r. arcybiskup wileński Gintaras Grušas nałożył na obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej złotą koronę, wykonaną z ofiarowanych przez wiernych wotów: ślubnych obrączek, pierścioni, medalionów itd. Umieszczono ją w miejscu miedzianej XVIII-wiecznej korony, która obecnie jest przechowywana w skarbcu.

Obraz zabezpieczony jest szkłem ochronnym, w kaplicy zainstalowane są kamery.

Fot. Marian Paluszkiwicz

TVP
WILNO

■ Niejednokrotnie dochodziło do kradzieży wotów w kaplicy Ostrobramskiej

Łukaszenka walczy z „miłośnikami kawy”. Nowa rzeczywistość białoruskich kierowców

Antoni Radczenko

Aleksander Łukaszenka dostrzegł problem kolejek na stacjach paliwowych. Teraz białoruscy milicjanci łapią kierowców z kawą i hot-dogami. Czy Białoruś w najbliższym czasie czeka kryzys paliwowy?

„20 litrów benzyny oraz kubek cappuccino poproszę” — mówi mężczyzna w średnim wieku na stacji paliwowej, gdzieś na Białorusi. Mężczyznę natychmiast zatrzymuje milicja. Już na komisariacie milicjant zadaje pytanie mężczyźnie: „Dlaczego tutaj jesteś?”. „Za cappuccino. Nie powtarzajcie mego błędu” — odpowiada do kamery mężczyzna.

DYKTATOR KRYTYKUJE, MILICJA ŁAPIE

Jest to jeden z krótkich filmików, które zalały białoruski Internet. Kierowcy w Białorusi zetknęli się z nową rzeczywistością. Od ponad tygodnia białoruska milicja w całym kraju organizuje rajdy, podczas których

sprawdza, czy kierowcy na stacjach paliwowych kupują kawę lub jedzenie, tym samym tworząc kolejki.

Jest to odpowiedź na ostrą reakcję Aleksandra Łukaszenki, który 16 października, podczas posiedzenia rządu oświadczył, że kolejki na stacjach paliw tworzą miłośnicy kawy.

„Samochody są zaparkowane poprzecznie, więc nikt nie może przejechać. A oni piją kawę w kawiarniach!” — grzmiał na posiedzeniu białoruski dyktator.

Wypowiedź Łukaszenki spowodowała, że milicja rozpoczęła rozmowy z właścicielami stacji paliwowych oraz kierowcami. Co prawda, oficjalnie przepisu zakazującego kupowanie kawy na stacji paliw nie ma, dlatego kierowcy są karani za inne drobne uchybienia.

EKSCENTRYCZNA ZABAWA I DYKTATORSKI MARAZM

Działacz polskiej mniejszości na Białorusi, który obecnie przebywa na przymusowej emigracji w Polsce, Andrzej Pisalnik zalicza wypowiedź Łu-

kaszenki oraz późniejszą milicyjną akcję do szeregu jego ekscentrycznych zachowań i działań.

— Nie ma w tym żadnej logiki. Można powiedzieć, że dyktator tak się bawi. On oczywiście opowiada, że mu kierowcy samochodów skarżyli się na duże i sztucznie wywołane kolejki na stacjach. To oczywiście bzdura. To jest po prostu jego zabawa. Dla niego najważniejsze, aby był ruch — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” opozycjonista.

Podobnego zdania jest Paweł Marinicz redaktor naczelny niezależnego białoruskiego portalu „Mallanka.Media”.

— Nie warto zwracać uwagi i doszukiwać się sensu. Zwyczajny marazm — komentuje przedstawiciel mediów.

NA CZYM ZARABIAJĄ STACJE?

Warto podkreślić, że paliwo nie jest głównym źródłem dochodu stacji paliwowych. Stacje na całym świecie stały się mini-marketami.

15.>>

■ Na gastronomii stacje paliwowe zarabiają więcej niż na paliwie Fot. Marian Paluszkiewicz

Nikt nie może przejechać, a oni piją kawę w kawiarniach — oburzał się na kierowców Aleksander Łukaszenka **Fot. EPA-ELTA**

14.>>

Marża na paliwo zazwyczaj wynosi kilka procent. W przypadku artykułów spożywczych marża może wynieść nawet 30-60 proc., natomiast w przypadku kawy i hot-dogów może osiągnąć nawet 200 proc.

„Kiedy kierowcy przyjeżdżają na stacje benzynowe i widzą coraz wyższe ceny paliw, niektórzy od razu zaczynają myśleć, że stacje narzucają wysokie marże, co jeszcze bardziej napędza wzrost cen. Takie podejście nie ma jednak zbyt wiele wspólnego z rzeczywistością. Owszem, sprzedaż paliwa może wydawać się głównym źródłem zysku stacji, ale twarde dane pokazują, że prawdziwy zysk wynika przede wszystkim ze świadczonych usług dodatkowych. Dlatego model biznesowy stacji paliw jest naprawdę ciekawy i warty analizy. Co warto wiedzieć o tym modelu i w jakich branżach może on znaleźć swoje zastosowanie? Zapraszamy do lektury” — czytamy publikacji flotex.pl autorstwa Kamila Kwiatkowskiego.

KRYZYS PALIWOWY?

Na pierwszy rzut oka sytuacja z łapaniem kierowców z kawą wygląda komicznie. Nie jest jednak wykluczone, że w najbliższej przyszłości Białoruś może dotknąć kryzys paliwowy. W ostatnim czasie Ukraina atakuje rosyjskie rafinerie. Ataki spowodowały, że w Rosji na sta-

ciach paliwowych zaczęło brakować paliwa. Dla złagodzenia sytuacji Rosja zaczęła eksportować więcej paliwa z białoruskich rafinerii.

„Eksport benzyny z Białorusi do Rosji kolejną wzrósł we wrześniu czterokrotnie w porównaniu z sierpniem” — powołując się na źródła Reutersa pisze Bielsat. Zdaniem białoruskiej stacji telewizyjnej, nadającej z Polski, białoruskie rafinerie nie będą mogły w 100 proc. pokryć zapotrzebowanie Rosji.

„Białoruś eksportuje więcej produktów ropopochodnych niż spożywa — rocznie sprzedaje za granicę około 8 mln ton, a w kraju zostaje ponad 6 mln ton. Oznacza to, że nawet po osiągnięciu pełnych mocy produkcyjnych, rafineriom w Nowopołocku i Mozyrzu nie uda się zrealizować w pełni dostaw do Rosji, dla białoruskich odbiorców i utrzymać obecny poziom eksportu do państw trzecich” — czytamy w publikacji.

Bielsat nie wyklucza, że Moskwa może zmusić Mińsk do zmniejszenia eksportu paliwa do państw trzecich. To oznaczałoby, że do budżetu Białorusi trafi mniej pieniędzy, ponieważ paliwo do państw trzecich strona białoruska sprzedaje po wyższych cenach niż do Rosji. Aby utrzymać zyski na odpowiednim poziomie Białoruś będzie musiała zwiększyć ceny dla własnych obywateli. ■

TVP
WILNO

Koniec sezonu oglądania Wilna ze statku

Jeszcze tylko do 30 października mieszkańcy i turyści mogą podziwiać Wilno z perspektywy Wilii. Kończy się sezon żeglugi miejskiej obsługiwanej przez elektryczne statki „Lašiša” (pol. Łosoś), i „Rytas” (pol. Poranek).

Statki pływają trasą L1, łączącą most Mendoga z trójkątem biznesowym (Verslo trikampis). Rejs trwa ok. 40 minut i odbywa się co 50 minut, według regularnego rozkładu. To ostatnia szansa w tym roku, by zobaczyć Wilno z nietypowej, wodnej perspektywy. Żegluga zakończy się dzień przed oficjalnym zamknięciem sezonu, ustalonym przez Dyрекcję Dróg Wodnych na 31 października.

Opracowanie rozkładu jazdy dla miejskiej żeglugi rzecznej to skomplikowany proces, który rozpoczyna się jeszcze przed startem sezonu.

„Rejs ten odbywa się w sposób jak najbardziej zbliżony do rzeczywistych warunków: zatrzymuje się na każdym zaplanowanym przystanku, cumuje przy pomostach pontonowych, symuluje się wsiadanie i wysiadanie pasażerów. Wszystko to pozwala ocenić nie tylko jakość trasy, ale także wygodę pasażerów i potencjalne wyzwania dla operatorów” — mówi Benas Mažeika, inżynier ds. organizacji transportu publicznego JUDU.

Planowanie musi uwzględniać rozmieszczenie transportu, warunki pogodowe i techniczne ograniczenia. Statki są elektryczne i wymagają regularnego ładowania. Zdaniem Mažeiki jakość usług stale się poprawia dzięki rosnącym wymaganiom pasażerów.

„Każdą zmianą — czy to oznakowanie, informacja dla pasażerów, rozkład jazdy czy zmiana trasy — jest bezpośrednim wkładem w rozwój miasta. Najlepsze uczucie pojawia się, gdy wychodząc na ulicę, można od razu zobaczyć efekty swojej pracy, i to jest największa motywacja do doskonalenia się” — powiedział. Statki kursują codziennie od godz. 8:30 do 18:30. Szczegóły i rozkład dostępne są na stronie: judu.lt.

Opr. J.B. na podst. Vilnius.lt

Protezowanie stomatologiczne – refundacja i zasady korzystania

Aneta Sokołowska

Jak się dowiedział „KW” w Ministerstwie Ochrony Zdrowia, dziś coraz więcej osób korzysta z możliwości poprawy zdrowia jamy ustnej dzięki wsparciu państwa.

W ubiegłym roku z refundowanego protezowania skorzystało ponad 75 tys. mieszkańców, głównie osoby w wieku emerytalnym. Na ten cel przeznaczono prawie 52 mln euro z Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych.

KTO I JAK MOŻE SKORZYSTAĆ Z REFUNDOWANEGO PROTEZOWANIA?

„Z refundowanego protezowania stomatologicznego mogą skorzystać osoby ubezpieczone w ramach obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego (PSD), które należą do jednej z następujących grup: osoby, które osiągnęły wiek emerytalny, dzieci poniżej 18. roku życia, osoby uznane za niezdolne do pracy lub częściowo niezdolne do pracy, osoby po leczeniu nowotworów jamy ustnej, twarzy lub szczęki. Protezowanie stomatologiczne to usługa, która pozwala uzupełnić brakujące zęby i przywrócić prawidłowe żucie. Refundacja udzielana jest ze środków Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych” – napisano w oświadczeniu resortu zdrowia, przesłanym dla „Kuriera Wileńskiego”.

Aby skorzystać z protezowania stomatologicznego, pacjent powinien zgłosić się do placówki medycznej, w której jest zarejestrowany. Placówka musi mieć podpisaną umowę z Państwową Kasą Chorych. Można też wybrać inną przychodnię lub gabinet stomatologiczny, który posiada odpowiednią licencję i umowę z kasą chorych. Podczas wizyty dentysta sprawdza czy pacjent ma prawo

Protezowanie stomatologiczne często kojarzy się z wysokimi kosztami i długim oczekiwaniem, ale nie wszyscy wiedzą, że na Litwie część tych usług jest refundowana przez państwo.

do refundacji, ocenia stan jamy ustnej, decyduje, czy jest potrzebne wykonanie protezy. Następnie wszystkie dane przesyłane są elektronicznie – pacjent nie musi składać dodatkowych dokumentów. „Protezowanie należy wykonać w ciągu trzech lat od daty rejestracji w systemie. Z kolejnego refundowanego protezowania można skorzystać po upływie trzech lat od poprzedniej refundacji. Są wyjątki, wcześniejsze protezowanie przysługuje dzieciom poniżej 18. roku życia, osobom starszym lub z niepełnosprawnością, u których po leczeniu onkologicznym pogorszyła się funkcja żucia, osobom po ponownym leczeniu nowotworów jamy ustnej, twarzy lub szczęki” – informuje resort zdrowia.

WYSOKOŚĆ REFUNDACJI

Kwota refundacji zależy od stopnia trudności leczenia: w prostszych przypadkach – do 342 euro, w bardziej złożonych – do 670 euro, w wyjątkowych przypadkach,

określonych przez radę lekarską – do 2 062 euro.

Jeśli koszt leczenia przekroczy kwotę refundacji, pacjent dopłaca różnicę z własnych środków. Kasy chorych zwracają tylko ustalone koszty protezowania – jeśli są one niższe niż ustalony limit, pozostała kwota pozostaje w funduszu. Dlatego warto wcześniej omówić z lekarzem plan leczenia, metody protezowania i ceny.

GDZIE MOŻNA SKORZYSTAĆ?

Refundowane protezowanie można wykonać tylko w placówkach, które mają umowę z kasą chorych. Na Litwie takie usługi oferuje około 1 100 placówek medycznych, a ich lista znajduje się na stronie internetowej kas chorych.

W 2024 r. z refundowanego protezowania skorzystało 75,5 tys. mieszkańców, z czego 83 proc. stanowili emeryci. Na refundację przeznaczono prawie 52 mln euro z Funduszu Ubezpieczeń Zdrowotnych. ■

W ubiegłym roku z refundowanego protezowania skorzystało ponad 75 tys. mieszkańców, głównie osoby w wieku emerytalnym **Fot. Freepik**

Chandra czy depresja? Granica cienka, trzeba zwrócić uwagę na te czynniki

Tego, że jesień wpływa na zmianę samopoczucia, mieszkańcom Litwy wyjaśniać nie trzeba. Jednak jak rozpoznać, kiedy to tylko chandra, pogorszenie nastroju, a kiedy coś gorszego? Ekspertka wskazuje zasadnicze różnice.

ŚWIATŁO MA WPLYW NA NASZ NASTRÓJ

Zmniejszona ilość światła dziennego jesienią i zimą wpływa bezpośrednio na rytmy biologiczne człowieka. Ma to związek z gospodarką hormonalną. Organizm czegoś produkuje mniej, a czegoś więcej.

„Jesienią i zimą naturalnie zmniejsza się ilość światła, co ma bezpośredni wpływ na nasze rytmy biologiczne. Organizm zaczyna produkować mniej serotoniny, która jest związana z dobrym samopoczuciem, a więcej melatoniny — hormonu snu. Z tego powodu niektórzy ludzie czują się smutniejsi, mniej zmotywowani, mają mniej energii” — mówi Ugnė Lindžiūtė, lekarz psychoterapeutka.

Dodatkowo spada aktywność fizyczna i społeczna, co może prowadzić do pogorszenia równowagi emocjonalnej.

Według ekspertki sezonowe obniżenie nastroju pojawia się stopniowo. Objawia się to m.in. trudnością z porannym wstawaniem, brakiem motywacji do wyjścia czy potrzebą większej ilości odpoczynku.

„W zimnych porach roku normalne jest odczuwanie nieco mniej energii i entuzjazmu. (...) Natura uspokaja się, przechodzi w fazę odpoczynku, a my jesteśmy częścią natury — więc odczuwamy większą potrzebę spokoju, domu, mniejszego ruchu na zewnątrz, większej samoanalizy” — podkreśla Ugnė Lindžiūtė.

JAK ROZPOZNAĆ OBJAWY DEPRESJI?

Choć wahania nastroju mogą być sezonowe i łagodne, czasami przybierają formę depresji sezonowej. W takich przypadkach niezbędna jest pomoc specjalisty.

„Bardzo ważne jest, aby odróżnić, czy jest to po prostu normalna sezonowa zmiana nastroju, czy też dana osoba

Zmiany pogody i ponure dni wpływają na nasze samopoczucie. Nie znaczy to jednak, że trzeba unikać przebywania na zewnątrz **Fot. Jolanta Balkiewicz**

doświadcza już stanu depresyjnego — kiedy człowiek jest przygnębiony prawie codziennie przez co najmniej dwa tygodnie, znacznie spada jego motywacja i produktywność, osoba nie czerpie przyjemności z czynności, które wcześniej lubiła, czuje się ciągle zmęczona (...). Jeśli objawy są silne i wpływają na codzienne funkcjonowanie, warto zgłosić się do lekarza” — wyjaśnia psychoterapeutka.

Jednym z podstawowych sposobów przeciwdziałania spadkowi nastroju jest codzienna aktywność fizyczna i przebywanie na świeżym powietrzu.

„Jedną z najważniejszych rzeczy jest ruch i aktywność fizyczna. Nawet krótki, codzienny spacer trwający 20-30 minut, zwłaszcza rano, pomaga aktywować komórki wrażliwe na światło znajdujące się w siatkówce oka (...). Kiedy się ruszamy, organizm wytwarza endorfiny, które dają nam poczucie radości” — wskazuje Ugnė Lindžiūtė.

Pozytywny wpływ mają również kontakty społeczne oraz proste rytuały, takie jak czytanie czy picie ulubionej kawy.

CO JESIENIĄ MUSIMY ORGANIZMOWI DOSTARCZYĆ?

W okresie jesienno-zimowym warto szczególnie zadbać o jakość diety i dostarczenie organizmowi niezbędnych składników.

„Odżywianie ma bezpośredni wpływ na nastrój, ponieważ od niego zależy synteza neuroprzekaźników. Jesienią i zimą szczególnie ważne jest dostarczanie organizmowi wystarczającej ilości witaminy D, magnezu, kwasów tłuszczowych omega-3 i witamin z grupy B” — zaznacza specjalistka.

Najważniejsze, zdaniem Ugnė Lindžiūtė, to nie lekceważyć objawów i szukać rozwiązań, zanim sytuacja się pogorszy.

„Najważniejsze to nie zamykać się w sobie, nie ignorować złego samopoczucia i szukać rozwiązań. Wyjść na zewnątrz, więcej się ruszać, zadbać o spożycie niezbędnych witamin i mikroelementów, a jeśli objawy nie ustępują, zwrócić się o pomoc” — podsumowuje psychoterapeutka. ■

Opr. J.B. na podst. inf. zenpr.lt

„Zło dobrem zwyciężaj”. Obchody 41. rocznicy męczeńskiej śmierci ks. Jerzego Popiełuszki

W niedzielę 19 października br. w Warszawie, w parafii św. Stanisława Kostki na Żoliborzu, odbyły się uroczystości upamiętniające 41. rocznicę śmierci bł. ks. Jerzego Popiełuszki.

Okolicznościowemu nabożeństwu przewodniczył metropolita warszawski ks. abp Adrian Galbas. Uczestniczyli w nim także przedstawiciele NSZZ „Solidarność”, poczty sztandarowe związków, młodzież, wierni, władze samorządowe i kościelne. Metropolita Galbas w homilii podkreślił, że ks. Jerzy jest świadectwem prawdy w każdym czasie, a jego męczeństwo wzywa także dziś do życia w prawdzie.

BUDOWAŁ MOSTY MIĘDZY KOŚCIOŁEM A SPOŁECZEŃSTWEM

Przypomnijmy, jak doszło do porwania, aresztowania i męczeńskiej śmierci ks. Jerzego.

Na początku lat 80. ks. Jerzy Popiełuszko był już dobrze znany w całej Polsce. Jego nabożeństwa za Ojczyznę, odprawiane w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu, gromadziły zawsze tłumy robotników, studentów i działaczy „Solidarności”. W swoich kazaniach mówił o prawdzie, wolności, godności człowieka i potrzebie przezwyciężania zła dobrem. Cytował słowa św. Pawła „nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj”, które stały się jego życiowym mottem.

Już jako duszpasterz młodzieży i studentów budował mosty między kościołem a światem społecznym. Działał w parafialnym duszpasterstwie akademickim, budując przestrzeń, w której młodzi mogli się angażować, rozmawiać o wartościach i wspólnie działać. Wspierał „Solidarność” jako wolny związek zawodowy ludzi pracy — swoim kapłańskim świadectwem wzmacniał ich motywację i nadzieję, że walka o prawa człowieka i pracownika nie jest sprzeczna z wiarą.

ŚLEDZONY I PORWANY W PAŹDZIERNIKU 1984 ROKU

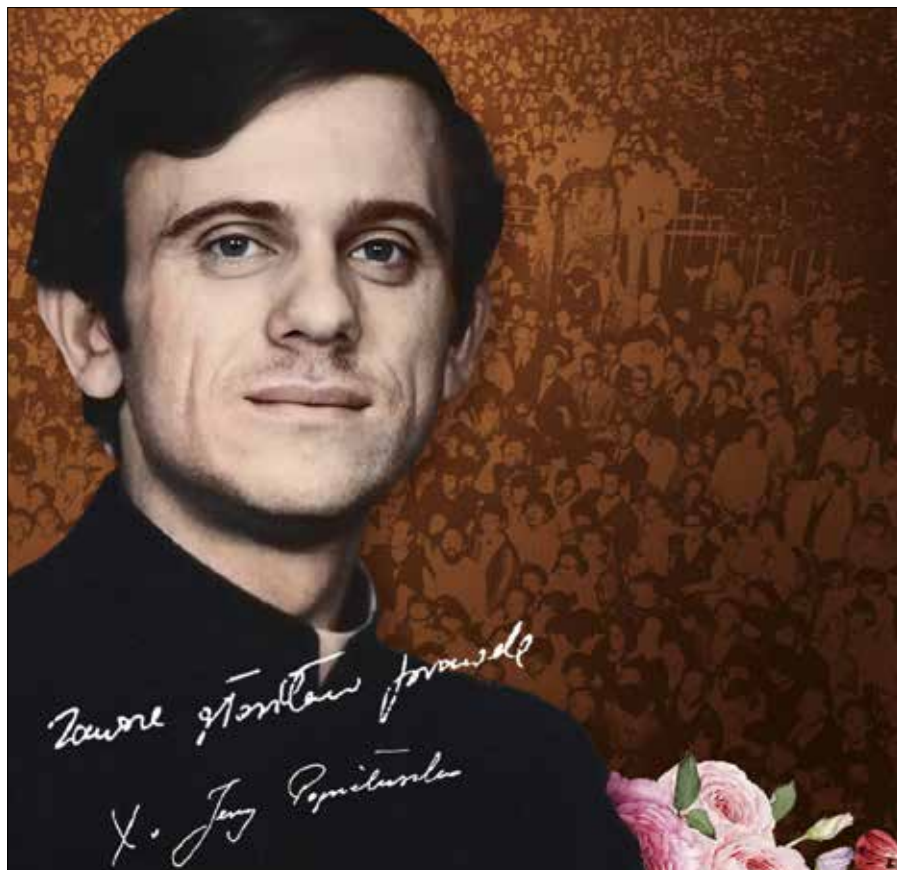
Jego działalność nie spodobała się władzom komunistycznym i Służbie Bezpieczeństwa. Popiełuszko był śledzony, prowokowany, zastraszany. Przeciwko niemu prowadzono tzw. „sprawę operacyjnego rozpracowania” o kryptonimie „Popiel”.

Do jego porwania doszło w czwartek, 19 października 1984 r., kiedy ks. Jerzy wracał z Bydgoszczy po odprawieniu tam nabożeństwa i spotkaniu z wiernymi w parafii Świętych Polskich Braci Męczenników. W podróży towarzyszył mu kierowca, Waldemar

Chrostowski. Około godziny 22:00, w miejscowości Przysiek koło Torunia, samochód ks. Jerzego został zatrzymany przez funkcjonariuszy SB, którzy upozorowali kontrolę drogową. Byli to: Grzegorz Piotrowski (dowódca akcji), Leszek Pękała oraz Waldemar Chmielewski — funkcjonariusze Departamentu IV MSW, zajmującego się walką z Kościołem.

Chrostowski został skrępowany, ale zdołał wyskoczyć z jadącego samochodu i uciec. Udał się do pobliskich gospodarstw, a następnie powiadomił policję i kurię biskupią. Ks. Jerzy został porwany i przewieziony w kierunku Warszawy.

19.>>

Słowa bł. Jerzego Popiełuszki „zło dobrem zwyciężaj” pozostają jednym z najczęściej cytowanych przesłań Fot. Parafia Rzymskokatolicka Św. St. Kostki w Warszawie

18.>>

BESTIALSKIE TORTURY

Po uprowadzeniu kapłan był bestialsko torturowany. Śledztwo wykazało, że był: bity pałkami, rażąco poniżany, skrępowany drutem z kamieniem przywiązany do nóg, a następnie wrzucony do Wisły z tamy koło Włocławka, najprawdopodobniej jeszcze żywy. Jego ciało odnaleziono 30 października 1984 r. w Zalewie Wiślanym niedaleko Włocławka. Sekcja zwłok ujawniła liczne obrażenia — świadectwo brutalnych tortur.

Wiść o śmierci ks. Popiełuszki wstrząsnęła Polską i światem. Pogrzeb, który odbył się 3 listopada 1984 r. w Warszawie, zgromadził ponad pół miliona ludzi, robotników, duchownych, działaczy „Solidarności” i zwykłych obywateli. Była to największa manifestacja religijno-patriotyczna w PRL. Ciało ks. Jerzego

Na początku lat 80. ks. Jerzy Popiełuszko był już dobrze znany w całej Polsce. Jego nabożeństwa za Ojczyznę, odprawiane w kościele św. Stanisława Kostki na warszawskim Żoliborzu, gromadziły zawsze tłumy robotników, studentów i działaczy „Solidarności”.

W Muzeum Księdza Jerzego Popiełuszki mieszczącym się w podziemiach żoliborskiego kościoła Fot. Leszek Wątróbski

spoczęło przy kościele św. Stanisława Kostki na Żoliborzu, gdzie do dziś znajduje się jego grób — miejsce pielgrzymek i modlitwy.

SYMBOL NIEUSTĘPLIWOŚCI W OBRONIE GODNOŚCI CZŁOWIEKA

Kościół uznał śmierć ks. Jerzego za męczeństwo w obronie wiary i prawdy. Został beatyfikowany 6 czerwca 2010 r. w Warszawie przez papieża Benedykta XVI, reprezentowanego przez kard. Angelo Amato. Proces kanonizacyjny i jego drugi etap — uznanie cudu, nadal jest w toku.

Ks. Jerzy Popiełuszko stał się symbolem moralnego oporu wobec zła, a jego słowa „zło dobrem

zwyciężaj” pozostają jednym z najczęściej cytowanych przesłań w historii najnowszej Polski. Dlaczego jego świadectwo wciąż jest istotne? Ks. Jerzy Popiełuszko jest symbolem nieustępliwości w obronie godności człowieka, prawdy i wolności wobec systemu zniewolenia. Współpraca z ludźmi pracy i młodzieżą czyni jego postać uniwersalną, łączy wiarę z działaniem społecznym, co może inspirować także dziś.

Tegoroczne, październikowe obchody rocznicy śmierci przypominają, że wartości, za które walczył — prawda, sprawiedliwość, solidarność — są ciągle aktualne w społeczeństwie. ■

Leszek Wątróbski

Warszawa, Żolibórz. Grób błogosławionego Jerzego Popiełuszki Fot. Leszek Wątróbski

Wilno w symbolicznym splocie kultur — rozmowa z prof. Alicją Kisielewską

W dniach 17-18 października 2025 r. w Wilnie odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Sploty kultury. Narracje o kulturze w krajach Europy Środkowo-Wschodniej”.

Organizatorami wydarzenia byli: Wydział Studiów Kulturowych Uniwersytetu w Białymstoku, Filia Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie oraz Centrum Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Witolda Wielkiego. Partnerem strategicznym jest Marszałek Województwa Podlaskiego Łukasz Prokorym. Konferencja zgromadziła około sześćdziesięciu badaczy z Polski, Litwy, Łotwy, Niemiec, Austrii i Stanów Zjednoczonych. O idei spotkania, jego celach oraz znaczeniu Wilna jako miejsca symbolicznego splotu kultur rozmawiamy z organizatorką konferencji prof. Alicją Kisielewską z Wydziału Studiów Kulturowych Uniwersytetu w Białymstoku.

Agnieszka Skinder: Pani Profesor, czy konferencja „Sploty kultury” ma charakter cykliczny?

Prof. Alicja Kisielewska: To druga edycja tego wydarzenia. Pierwsza konferencja odbyła się dwa lata temu w Białymstoku i spotkała się z bardzo pozytywnym odbiorem. Zarówno uczestnicy, jak i dyskutanci byli zadowoleni i zainteresowani kontynuacją, dlatego postanowiliśmy zorganizować drugą edycję — tym razem w Wilnie. To międzynarodowa konferencja naukowa, a Wilno wydaje się miejscem wręcz stworzonym do rozmów o kulturze i wielogłosie. Mamy tu teraz piękną filię Uniwersytetu w Białymstoku, więc naturalnie skorzystaliśmy z tej przestrzeni i spotkaliśmy się właśnie tutaj.

Jakie były główne cele tego spotkania?

Z naukowego punktu widzenia chodzi o badanie sposobów funkcjonowania kultury w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Mówiliśmy o narracjach kulturowych w kontekście splotów kultur — o tym, jak różne tradycje spotykają się, przenikają i wzajemnie inspirują. W naszej części Europy ta wielość jest czymś naturalnym — zarówno w Polsce, jak i na Litwie, Łotwie czy

Planowana jest publikacja książki podsumowującej wyniki konferencji oraz ewentualne materiały online, dostępne dla szerszej publiczności — mówi prof. Alicja Kisielewska, organizatorka konferencji **Fot. UwB, opr.red.**

Tematyka była bardzo szeroka. Mówiliśmy o muzyce w różnych krajach — o tym, jak potrafi łączyć ludzi, ale też czasem ich dzielić. Rozmawialiśmy o plastyce, o sztuce, o twórczości Čiurlionisa, o literaturze dawnych Kresów i współczesnych koncepcjach Międzymorza.

w innych krajach regionu. Każde z tych miejsc ma własną historię, ale wszystkie są połączone siecią wpływów i dialogu. Żyjąc w takiej rzeczywistości, powinniśmy umieć z tej różnorodności czerpać i ją rozumieć. Wilno jest miastem, które idealnie to symbolizuje — trudno byłoby znaleźć lepsze miejsce do rozmowy o kulturze i współistnieniu.

Konferencja odbyła się w języku polskim i dotyczyła głównie kultury polskiej?

Nie tylko. Obrady prowadzone były w dwóch językach — po polsku i po angielsku. Część referatów wygłaszana była po polsku, część po angielsku. Mówimy nie tylko o kulturze polskiej, ale o szeroko rozumianych kulturach Europy Środkowo-Wschodniej. Już sam tytuł wydarzenia — „Sploty kultury. Narracje o kulturze w krajach Europy Środkowo-Wschodniej” — wskazuje, że chodzi o spotkanie różnych perspektyw i doświadczeń. Rozmawiamy więc o Litwie, Łotwie, Niemczech, Austrii i wielu innych krajach, które współtworzą ten region.

Kto wystąpił podczas konferencji? Kim są prelegenci?

To badacze i naukowcy z różnych ośrodków akademickich w Polsce, ale też z zagranicy. Mieliliśmy na przykład gościa ze Stanford University — Polaka z pochodzenia, który przyjechał specjalnie, by wystąpić w Wilnie. Byli też badacze z Łotwy.

20.>>>

Najliczniejszą grupę stanowili oczywiście uczeni z Polski, jednak międzynarodowy charakter konferencji jest bardzo wyraźny.

Ilu uczestników wzięło udział w tym wydarzeniu?

Samo grono badaczy liczyło około sześćdziesięciu osób, co czyni to wydarzenie naprawdę dużą konferencją. Oprócz nich w obradach uczestniczyło też wielu słuchaczy — zarówno stacjonarnie w Wilnie, jak i online. To pokazuje, że tematyka splotów kultury i dialogu międzykulturowego jest dziś bardzo żywa i inspirująca.

Wydarzenie już za nami. Jakże wrażenia?

Bardzo dobre! Spotkaliśmy się, by dyskutować, wymieniać poglądy, poznawać różne punkty widzenia. Każdy z nas wniósł coś swojego — i właśnie o to chodzi w takiej konferencji. Ja sama zajmuję się mediami i podczas obrad mówiłam o mediach polskich na Litwie. To temat, który od lat mnie interesuje.

Na czym polegają Pani badania?

Prowadziłam pięć pogłębionych wywiadów z twórcami polskich mediów na Litwie — od czasów „Czerwonego Sztandaru” po współczesność. To badania jakościowe, anonimowe, więc nie mogę ujawniać rozmówców, ale zapewniam, że wnioski są bardzo ciekawe. Planowana jest publikacja książki podsumowującej wyniki konferencji — prawdopodobnie w języku an-

gielskim — oraz ewentualne materiały online, dostępne dla szerszej publiczności.

W programie konferencji pojawiło się wiele różnorodnych wątków — od muzyki, przez sztukę, po literaturę i media.

Rzeczywiście, tematyka była bardzo szeroka. Mówiliśmy o muzyce w różnych krajach — o tym, jak potrafi łączyć ludzi, ale też czasem ich dzielić. Rozmawialiśmy o plastyce, o sztuce, o twórczości Čiurlionisa, o literaturze dawnych Kresów i współczesnych koncepcjach Międzymorza. Jedną z badaczek przywołała bardzo ciekawą ideę Leszka Szarugi, który proponuje, by pojęcie Kresów zastąpić Międzymorzem — określeniem bardziej otwartym, mniej historycznie obciążonym. To pokazuje, że interpretacje i sposoby myślenia o kulturze nieustannie się zmieniają.

Były też referaty dotyczące popkulturowych powrotów do dawnej słowiańszczyzny, a także analiz splotów kultur w filmie, w nowych mediach i w kulturze wileńskiej. Tych wątków było naprawdę bardzo dużo.

Dla mnie ta konferencja przypomina tkaninę, którą wspólnie tu tkamy — z wielu barwnych nici, które dopiero razem tworzą pełny obraz.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Agnieszka Skinder

MRF MEDIJŲ
RĖMIMO
FONDAS

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Sploty kultury. Narracje o kulturze w krajach Europy Środkowo-Wschodniej” zgromadziła w Wilnie około sześćdziesięciu badaczy z Polski, Litwy, Łotwy, Niemiec, Austrii i USA **Fot. Waldemar Doweiko**

Badanie: stały czas może wspomóc zdrowie

Rezygnacja z przestawiania zegarków dwa razy w roku i wprowadzenie stałego czasu zimowego mogłoby zmniejszyć liczbę udarów mózgu o 300 tys. rocznie i ograniczyć otyłość o 2,6 mln przypadków — wskazują modele naukowców z Stanford Medicine.

Badacze opracowali trzy scenariusze matematyczne, uwzględniając wpływ światła dziennego na rytm dobowy człowieka oraz dane epidemiologiczne. Wnioski są jednoznaczne: każdy stały czas — zarówno letni, jak i zimowy — byłby korzystniejszy dla zdrowia niż obecnie obowiązujące sezonowe zmiany. Największe korzyści zdrowotne przynosi całoroczny czas zimowy. Według modeli jego wprowadzenie zmniejszyłoby liczbę udarów mózgu w USA o 0,09 proc. i przypadków otyłości o 0,78 proc.

„Stały czas letni również poprawiłby sytuację zdrowotną, choć w mniejszym stopniu — zmniejszając liczbę udarów o 220 tys. i otyłości o 1,7 mln przypadków” — poinformowali autorzy badania.

Od lat trwa debata, który czas — letni czy zimowy — powinien obowiązywać na stałe. Zwolennicy czasu letniego argumentują, że dłuższe wieczory sprzyjają aktywności fizycznej, obniżają przestępczość i wspierają gospodarkę. Przeciwnicy wskazują na zaburzenia snu i zdrowotne konsekwencje światła w godzinach wieczornych.

„Ekspozycja na światło w pierwszej części dnia wspiera synchronizację zegara biologicznego, podczas gdy wieczorne światło ją zaburza” — przypomnieli naukowcy ze Stanford. Zwolennicy stałego czasu zimowego natomiast zwracają uwagę, że więcej światła porannego to większe korzyści dla zdrowia.

Autorzy badania podkreślili jednak, że ich wnioski opierają się na modelach matematycznych przy założeniu regularnego trybu życia. W praktyce różnice mogą być mniejsze, ponieważ wiele osób spędza niewiele czasu na zewnątrz i nieregularnie śpi.

Opr. J.B. na podst. PAP

Harcerski Festiwal – miejsce przyjaźni, pasji, refleksji oraz ciekawych wyzwań

Harcerski Festiwal to nie tylko okazja, by podziwiać wspaniałe prace innych organizacji, lecz także prawdziwe wyzwanie dla każdego uczestnika.

To już jedenasta edycja tego wyjątkowego wydarzenia, które od lat gromadzi młodych, pełnych pasji harcerzy z różnych zakątków, tworząc przestrzeń pełną inspiracji i wzajemnego wsparcia. Tutaj czuje się przyjaźń, a nie konkurencję – to właśnie ten duch jednoczy harcerzy.

„HARCERSKIE DRZEWO” I „UTRACONE JA”

W tym roku na początku października Związek Harcerstwa Polskiego na Litwie miał zaszczyt uczestniczyć w 11. Harcerskim Festiwalu Filmowym w Gdańsku. Był to nasz kolejny udział, mogliśmy zaprezentować talenty i kreatywne projekty. Wśród licznych inicjatyw szczególną uwagę przyciągnęła działalność działu medialnego „Harcerskie Drzewo”, który składa się z młodych, ambitnych i utalentowanych osób. Ich celem jest nie tylko dokumentowanie harcerskiego życia, lecz także poruszanie tematów ważnych społecznie i emocjonalnie.

Jednym z takich projektów stał się film „Utracone JA”, stworzony przez Oliwię Murawską, która była reżyserką filmu, i Agnieszką Sidorowicz. To wyjątkowe wideo porusza głęboki i aktualny problem – utratę tożsamości, zagubienie we współczesnym świecie i poszukiwanie samego siebie. Młode autorki, łącząc artystyczną wrażliwość z technicznym kunsztem, stworzyły dzieło, które skłania do refleksji i pozostaje w pamięci widzów na długo po zakończeniu seansu.

Ich praca została bardzo ciepło przyjęta zarówno przez jury, jak i przez publiczność i wygrała w nominacji „Film Promocyjny”. Film „Utracone JA” pokazał, że młodzież potrafi mówić o trudnych sprawach z dojrzałością i empatią, a jednocześnie z harcerskim duchem – z odwagą, szczerością i otwartością na świat.

Rozmowa z autorkami filmu „Utracone JA” – Oliwią Murawską i Agnieszką Sidorowicz:

Młode autorki, łącząc artystyczną wrażliwość z technicznym kunsztem, stworzyły dzieło, które skłania do refleksji i pozostaje w pamięci widzów na długo. Fot. stopklatka zwycięskiego filmu, opr.red. A.K.

Skąd wziął się pomysł na stworzenie filmu „Utracone JA”?

Oliwia: Pomysł na stworzenie filmu wziął się z obserwacji ludzi i z tego, jak często w życiu gubimy samych siebie – przez presję innych, oczekiwania społeczeństwa, strach przed oceną czy po prostu codzienny chaos. Chciałam pokazać, że każdy z nas czasem traci kontakt z własnymi marzeniami, emocjami czy prawdziwą tożsamością, ale jednocześnie zawsze istnieje droga powrotu do siebie. Inspiracją były prawdziwe historie – zarówno te usłyszane od innych, jak i te, które sama przeżyłam lub poczułam.

Agnieszka: Pomysł na filmik pojawił się po obejrzeniu jednego z filmów na TikToku. Następnie każda z nas opowiedziała swój pomysł i po wysłuchaniu siebie nawzajem połączyłyśmy wszystko w jedno oraz trochę go udoskonaliłyśmy. Tak właśnie powstał pomysł na film „Utracone JA”.

Czy od początku wiedziałyście, że chcecie poruszyć temat utraty tożsamości?

Oliwia: Tak, od początku wiedziałam, że chcę poruszyć ten temat, ponieważ sama jestem nastolatką i często stykam się z sytuacjami, w których ludzie – w tym ja – czują presję, by robić to, co „trzeba”, a nie to, o czym naprawdę marzą. Wiele osób wybiera kierunek studiów czy sposób życia zgodnie z oczekiwaniami innych, a nie własnym sercem. Społeczeństwo mówi nam, co jest „właściwe”, ale to, co jest uznawane za prawidłowe, nie zawsze jest dobre dla nas i zgodne z naszym prawdziwym „ja”. Dlatego właśnie chciałam pokazać w filmie, jak łatwo można zatracić siebie – i jak ważne jest, aby znów się odnaleźć.

Agnieszka: Tak, ponieważ w dzisiejszych czasach wiele osób gubi samych siebie. W filmie chcieliśmy pokazać, że często skupiamy się na rzeczach, które nie są naprawdę ważne, i przez to nie zauważamy, jak tracimy siebie, próbując dopasować się do zasad i oczekiwań innych ludzi.

Jak wyglądała Wasza współpraca przy tworzeniu filmu?

23.>>

22.>>

Oliwia: Nasza współpraca przebiegała dobrze. Wspólnie omawialiśmy temat i planowaliśmy, jak ma wyglądać film. Spotykaliśmy się, żeby nagrywać kolejne ujęcia, dzieliliśmy się pomysłami i pomagaliśmy sobie nawzajem. Praca przebiegała w dobrej atmosferze i dzięki współpracy udało się osiągnąć zamierzony efekt.

Agnieszka: Nasza współpraca przebiegała bardzo dobrze. Najpierw wysłuchaliśmy swoich pomysłów, a potem podzieliliśmy się zadaniami i zaczęliśmy wspólnie tworzyć film.

Co było dla Was największym wyzwaniem w tym projekcie?

Oliwia: Największym wyzwaniem w tworzeniu tego filmiku było dla mnie przygotowanie go w taki sposób, aby każdy — zarówno młodszy, jak i starszy — mógł odnaleźć w nim część siebie. Chciałam, aby widowie, niezależnie od wieku czy doświadczeń, mogli zinterpretować go na swój własny sposób i odnieść do własnego życia.

Agnieszka: Dla mnie największym wyzwaniem było prawdopodobnie to, by czuć się komfortowo, gdy filmowałam w centrum miasta, w autobusach czy w sklepach. Często słyszałam różne uwagi i przez to trudno było mi się czuć swo-

bodnie. Jednak z czasem, dzięki praktyce, nauczyłam się nie zwracać uwagi na innych. Teraz mogę nagrywać lub robić zdjęcia w dowolnym miejscu, nie przejmując się tym, co ktoś o mnie pomyśli.

Gdybyście mogli przekazać jedno zdanie młodym ludziom, którzy czują się „utraceni” — co by to było?

Oliwia: Najważniejsze jest, by nie zgubić siebie — nawet jeśli droga jest trudna, zawsze warto iść za tym, o czym naprawdę marzysz.

Agnieszka: Przekazałabym ulubiony cytat mojej babci, która zawsze powtarzała: „Nie bój się być zagubiony, bo właśnie wtedy masz szansę naprawdę odnaleźć siebie i swoje szczęście”.

Film „Utracone JA” to nie tylko artystyczne przedsięwzięcie, ale także głos młodego pokolenia, które nie boi się mówić o swoich emocjach i wątpliwościach. Dzięki takim projektom Harcerski Festiwal staje się nie tylko miejscem spotkań i twórczej wymiany, lecz także przestrzenią autentycznego dialogu i refleksji nad współczesnym światem. ■

Kornelija Andruszkiewicz,
pionierka (stopień harcerski),
drużynowa 11 WDH „Delta”
im. Henryka Kuppó

Festiwal od lat gromadzi młodych, pełnych pasji harcerzy z różnych zakątków, tworząc przestrzeń pełną inspiracji i wzajemnego wsparcia

Fot. organizatorzy festiwalu

Kredyt na pierwsze mieszkanie będzie prostszy

Od sierpnia przyszłego roku nabywcy pierwszego mieszkania na Litwie będą mogli skorzystać z niższego progu wkładu własnego — zamiast dotychczasowych 15 proc. wystarczy 10 proc.

Decyzję ogłosił Bank Litwy (LB), aktualizując zasady odpowiedzialnego udzielania kredytów. Nowe regulacje mają na celu ułatwienie zakupu nieruchomości, zwłaszcza młodym ludziom i rodzinom, które często są pierwszymi nabywcami.

„Więcej możliwości dla nabywców pierwszego mieszkania, zmniejsza się wymóg wkładu własnego (...) z 15 do 10 procent całości inwestycji” — powiedział dziennikarzom prezes LB Gediminas Šimkus.

„Najczęściej są to młodzi ludzie, młode rodziny” — dodał.

Zmiany zostały zatwierdzone przez zarząd Banku Litwy w środę 22 października. Jak podkreślił Šimkus, kredyty na pierwszy dom są uznawane za mniej ryzykowne. „Ponieważ jest to jedyne mieszkanie danej osoby, miejsce zamieszkania i nikt nie chce stracić domu” — podkreślił Šimkus. W opinii LB, dynamiczny wzrost cen nieruchomości utrudnia zgromadzenie 15 proc. wkładu własnego, nawet osobom o stabilnej sytuacji finansowej.

Bank utrzymał natomiast wymóg 30 proc. wkładu dla osób zaciągających kredyt na drugie lub kolejne mieszkanie. Przewidziano jednak wyjątek — osoby, które spłaciły ponad połowę każdego z dotychczasowych kredytów mieszkaniowych, będą mogły skorzystać z progu 15 proc.

Nowelizacja przepisów wprowadza również zasadę, że przy oprocentowaniu wynoszącym co najmniej 6 proc., rata kredytu nie może przekraczać 50 proc. dochodów kredytobiorcy. Ma to wzmocnić odporność kredytobiorców i złagodzić wpływ wahań stóp procentowych.

Według szacunków LB, w perspektywie kilku lat nowe regulacje mogą przyczynić się do wzrostu cen nieruchomości o około 3 proc. powyżej standardowego tempa.

Opr. J.B. na podst. BNS

Cześć i czołem! Jeszcze stosunkowo niedawno, 23 września, ostatecznie powitaliśmy jesień astronomiczną! To znaczy, że już od ponad miesiąca dzień staje się coraz krótszy i coraz bardziej chce się nam spać... I śpijmy jak najwięcej, byle nie w szkole! Jesień to cała paleta pięknych kolorów, album niepowtarzalnych przygód — oraz wyzwanie, bo nie każdy potrafi przekuć deszczowe dni w naprawdę radosny i ciepły dzień. A warto!

Co babcia miała na myśli?

Część z Was zrozumie to zdanie bez problemu, część już nie. Jeśli macie kolegów czy koleżanki w Polsce, możecie zrobić na nich taką próbę — gwarantuję, że nie obejdzie się bez wyjaśniania słów. Język polski jest bardzo różnorodny! A babcia mówiła tak:

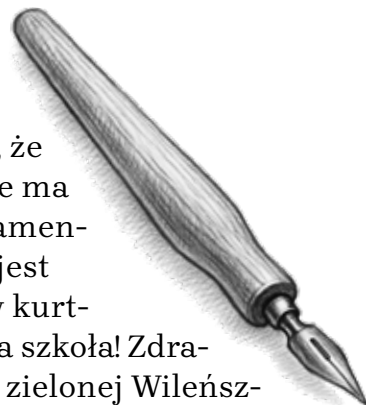
„W tym roku las bardzo bogaty, dużo będzie brusznic i czernic. No ale brusznice ludzie zbierają pod jesień” — wyjaśniała babcia.

ODPOWIEDZ: brusznice to borówki, czerwone małe jagódki leśne; czernice lub czarнице to inaczej borówka czarna, w Polsce nazywana jagodą leśną; pod jesień oznacza tyłu, co „w czasie bliskim lub w trakcie jesieni”

Szkoła, w której zimno!

Jesień 2025 roku jest nam znana. Zaczynamy się uczyć nowych rzeczy, może nawet mamy nowe przedmioty... A wyobraźcie sobie teraz, że przychodzicie do szkoły, a tam musicie uczyć się... łaciny! Do tego nie ma zeszytów i długopisów, co najwyżej kartki i rylce do maczania w atramencie.

A przede wszystkim — jest zimno, w klasie siedzicie w kurtkach... Tak kiedyś wyglądała szkoła! Zdradzę Wam mały sekret — na zielonej Wileńszczyźnie wciąż mówimy na długopis „obsadka”. To właśnie dlatego, że kiedyś pisano obsadkami, czyli metalowymi końcówkami obsadzonymi w drewnie (stąd nazwa!). Czasy się zmieniły, słownictwo zostało.

Czy wiecie, że...

Najdłużej żyjącymi gadami są żółwie. Gatunek żółwia żyjący na Seszelach dożywa nawet 150 lat! Ile to czasu na zabawę! Chyba aż do znudzenia...

Tego na pewno nie wiedzieliście!

Wiecie, dlaczego jesień jest jesienią? Wiecie, dlaczego jesień jest żółta? Też nie wiedziałam, ale jak się dowiedziałam, tak teraz i Wam przekazuję!

1. W pierwszych dniach jesieni mamy równonoc!

Dzień i noc trwają prawie po 12 godzin, a później dni na półkuli północnej stają się coraz krótsze. Litwa jest na półkuli północnej, więc będziemy mieli mniej i mniej dnia... Jednak w końcu grudnia sytuacja się odwraca i dzień zaczyna się wydłużać.

2. Było zielono, a jest żółto... Najpierw wyjaśnijmy, dlaczego było zielono.

To dzięki chlorofilowi w liściach, dzięki tej zielonej substancji liście mogą wylapywać promienie słońca i zamieniać je w energię, z którą produkują dla siebie potrzebne cukry, budulce i inne rzeczy! Jednak liście nie są takie zielone — po prostu chlorofilu jest tak dużo, że stają się zielone. Gdy zaczyna się pod wpływem temperatury i braku słońca rozpadać... liście żółkną. Wtedy widać żółte i pomarańczowe karotenoidy, które w liściach są zawsze, ale wcześniej były mniej widoczne.

3. Drzewa zrzucają liście, gdy się robi chłodno? Przecież to nie ma sensu! A jednak...

Chronią się przed tzw. „suszą fizjologiczną”. To kiedy woda jest dostępna, ale nie dla roślin, bo na przykład zamarza. Dlatego jesienią uruchamiają naturalny „mechanizm” odcinania liści. Co ciekawe, jesień wygląda w ten sposób niemal wyłącznie na półkuli północnej, czyli także na Litwie. Stąd nie ma kłamstwa w twierdzeniu, że nasz kraj jest naprawdę wyjątkowy!

4. Babie lato jest we wrześniu? Otóż nie tylko!

Babie lato to nie „kurz w powietrzu”, tylko pajęczce nitki — młode pająki wykorzystują je jak spadochron do podróży na nowe miejsca. Powiem Wam więcej — babie lato występuje NIE TYLKO jesienią! Pajęczki poruszają się tak od maja, ale tylko jesienią widać to gołym okiem, ponieważ na nitkach osadza się też rosa.

5. Wiele ptaków odlatuje jesienią, bo w chłodzie i przy mniejszej ilości pożywienia trudniej im przetrwać.

Migrują tam, gdzie łatwiej o pokarm i schronienie. Stąd nie uświadczymy naszych biało-czarno-czerwonych boćków zimą, wrócą do nas dopiero latem... Ale wróć! No bo jak można nie wrócić do naszego pięknego kraju?

6. Jeż to zwierzę, które przetrwa nawet najbardziej ponurą jesień!

W czasie snu zimowego niemal „zastyga w bezruchu”: tętno spada z ok. 200 uderzeń na minutę do nawet 2–12, a

oddechy do ok. 10–13 na minutę. Aż się włos jeży na głowie myśląc o tym!

7. Grzyby lubią wilgoć, to wiemy.

Ale czy wiecie, że niektóre gatunki rozmnażają się i powoli rosną nawet zimą? Tak, żeby na cieplejsze pory już mieć nagromadzony zapas potrzebnych surowców!

8. Alergie, uczulenia, kichania i katary to nie tylko wiosna i kwieciste lato.

Jesienią nadal męczą alergie: np. ambrozja w Polsce i na Litwie pyli zwykle od drugiej połowy sierpnia do początku października (ambrozja to te takie żółte wichliny).

9. Szyszki są „higrometrami natury”.

Higrometr to urządzenie do mierzenia wilgoci powietrza. Otóż szyszki, gdy jest sucho, otwierają łuski i rozsiewają nasiona, a gdy jest wilgotno — zamykają się. To pasywna reakcja na wilgotność. Mamę oszukasz, nauczycielkę oszukasz, ale szyszki — szyszki nie oszukasz!

10. Jesień to czas zbioru jabłek — a Polska jest od lat największym producentem jabłek w Unii Europejskiej.

Litwa jabłek ma trochę mniej, ale nasze jabłka są za to zdrowsze, mają więcej witaminy C. Przez to są co prawda kwaśniejsze — no ale już taki świat jest, że co zdrowe, to zazwyczaj nie smakuje jak tort.

LABIRYNT!

Pomóż Ewelinie dotrzeć przez jesienną scenerię do szkoły!

Klasyczna mięciutka chałka babuni

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Prosta, klasyczna chałka — dokładnie taka, jaką robiła moja babcia. Mięciutka, puszysta i delikatnie słodka, idealnie komponuje się z kubkiem mleka i świeżym masłem. Kiedy piecze się w piekarniku, cały dom wypełnia ten niepowtarzalny zapach, który od razu przywołuje wspomnienia dzieciństwa i domowego ciepła. To wypiek prosty, choć jak to z ciastem drożdżowym — wymaga odrobiny cierpliwości i serca.

Fot. Freepik

Składniki:

• 2 szklanki mąki pszennej • 1/4 kostki drożdży (25 g) • 1 jajko • 3 czubate łyżki cukru • 0,5 szklanki mleka • 2 łyżki masła • szczypta soli

Kruszonka:

• 1 łyżka masła • 1 łyżka cukru • 1,5 łyżki mąki

Wykonanie:

Mleko delikatnie podgrzewamy, aby było letnie. W małej miseczce rozcieramy drożdże z pół łyżeczki cukru, łyżeczką mąki i odrobiną mleka. Mieszamy i odstawiamy w ciepłe miejsce, aż drożdże się spienią. Do dużej

miski przesiewamy mąkę, dodajemy sól i jajko ubite z cukrem. Wlewamy zaczyn drożdżowy, mieszamy, a następnie dodajemy rozpuszczone, przestudzone masło. Wyrabiamy ciasto, aż będzie miękkie, elastyczne i zacznie odchodzić od dłoni. Jeśli się klei, można podsypać odrobiną mąki. Wyrobione ciasto przykrywamy czystą ściereczką i odstawiamy w ciepłe miejsce na około godzinę, aż podwoi objętość. Gdy wyrośnie, wykładamy je na stolnicę posypaną mąką i dzielimy na cztery części. Z każdej formujemy wałek — cieńszy na końcach, grubszy pośrodku. Łączymy końce

i zaplatamy chałkę. Gotową chałkę układamy na blasze wyłożonej papierem do pieczenia, przykrywamy ściereczką i zostawiamy na kolejne 20-30 minut, by jeszcze podrosła. W międzyczasie przygotowujemy kruszonkę, rozcierając masło z cukrem i mąką, aż powstaną sypkie okruszki. Wyrośniętą chałkę smarujemy rozmąconym jajkiem i posypujemy kruszonką. Pieczemy w piekarniku nagrzanym do 160-170 st. (grzanie góra-dół) przez ok. 30 minut, aż wierzch nabierze złotego koloru, a wbity w środek patyczek wyjdzie suchy. ■

Delikatna kapusta włoska, kiszona z dodatkami

Dzisiaj przepis na kapustę włoską kiszoną z dodatkami — delikatniejszą od białej, a przy tym niezwykle aromatyczną i pełną witamin. Kiszzenie to jedna z najstarszych i najzdrowszych metod przechowywania warzyw. Dzięki niej kapusta zachowuje swoje wartości odżywcze, jest chrupiąca, lekko kwaśna i idealna jako surówka.

Składniki:

• 3 kg kapusty włoskiej • 25 dkg cebuli • 0,5 kg jabłek • 0,5 kg papryki czerwonej • 25 dkg marchwi • 1 łyżeczka nasion kopru • 5 dkg soli kamiennej

Wykonanie:

Garnek kamienny lub wiaderko przeznaczone do kiszenia dokładnie umyć i wyparzyć wrzątkiem. Kapustę oczyścić z zewnętrznych liści, opłukać

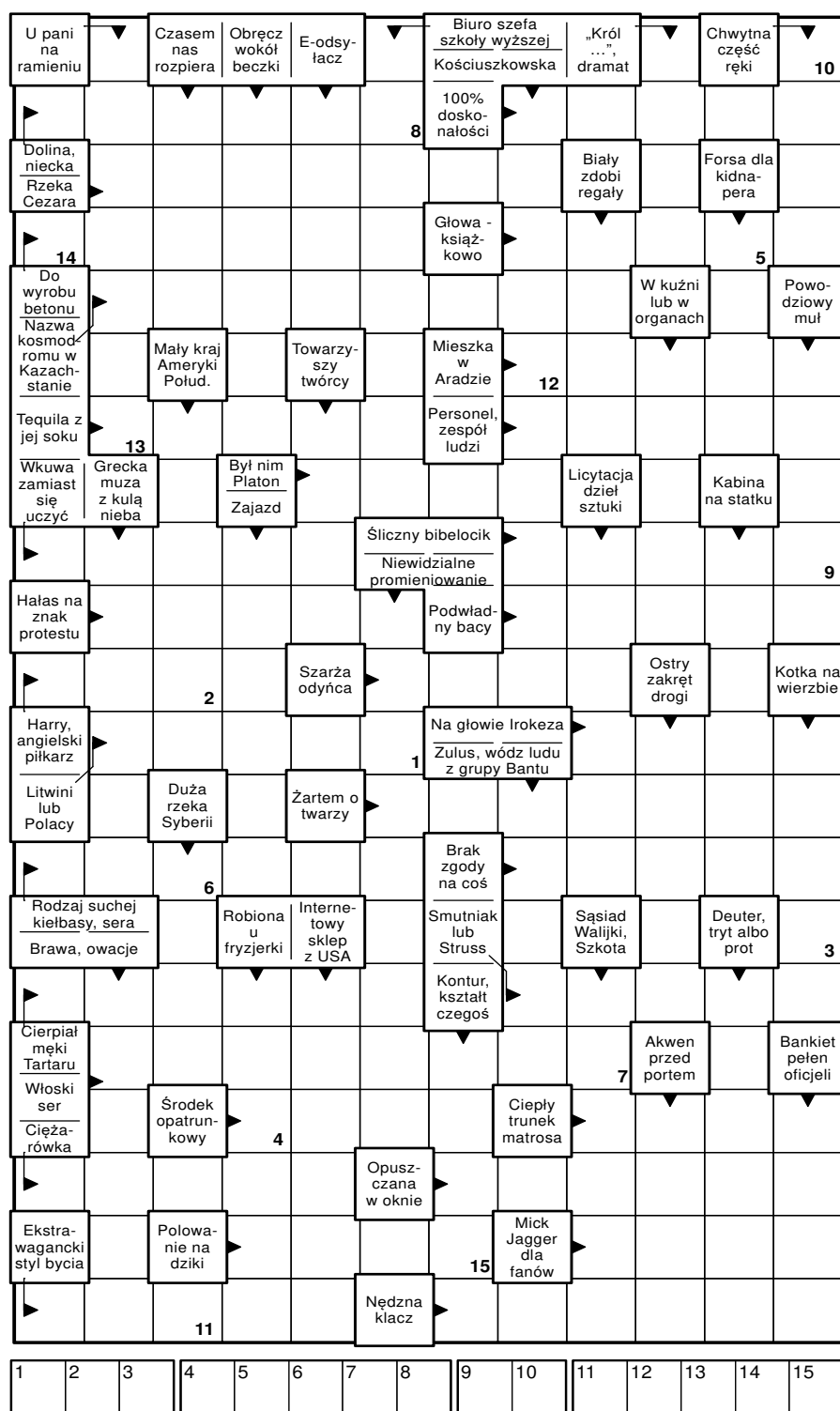
i drobno poszatkuj. Jabłka umyć, obrać i zetrzeć na tarce o dużych oczkach. Cebulę obrać i drobno posiekać, a paprykę umyć, oczyścić z gniazd nasiennych i pokroić w cienkie paseczki. Marchew obrać, umyć i również zetrzeć na tarce. Wszystkie przygotowane składniki połączyć w dużej misce, dodać sól i nasiona kopru, a następnie dokładnie wymieszać, lekko ugniatając dłońmi,

Fot. autorka

aż kapusta puści sok. Tak przygotowaną mieszankę przełożyć do naczynia do kiszenia warstwami, każdą warstwę mocno ubić drewnianym tłuczkiem, by nie pozostały pęcherzyki powietrza. Na wierzch położyć talerzyk lub drewniany krążek i obciążyć go, na przykład słoikiem z wodą. Całość przykryć czystą ściereczką i odstawić w temperaturze pokojowej (ok. 18-22°C) na pięć-sześć dni. Codziennie zdejmować obciążenie i talerzyk, po czym przebić kapustę drewnianym patyczkiem aż do dna, by uwolnić gazy powstające podczas fermentacji. Po kilku dniach, gdy kapusta nabierze przyjemnego, lekko kwaśnego smaku, przenieść ją w chłodne miejsce — do piwnicy, spiżarni lub lodówki. Kiszona kapusta włoska jest gotowa do jedzenia od razu — wystarczy dodać odrobinę oleju, cukru lub miodu i świeżo mielony pieprz. ■

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 23-24 PAŹDZIERNIKA

Poziomo: SOBOTA - ZMORA - DAMASZEK - GRACA - RATAJ - FLISAK - ROWLING - ZDRADA - KESON - ASTRA - KAZACH - KALISZ - ARMIA - PIEKARZ - PRALAS - OTAWA - TARAN - GLIŃSKI - LANS - PANNA - MOKKA - TORWAR - TRAWLER - TRAWA - RATLER - IRAN - RUTA - OBŁOK - EPITET - RAUT - KARY

Pionowo: PODGLĄD - KAPRAL - OTRĘBY - BARI - REALIA - ISKRA - OMASTA - ZIELEŃ - KAWIOR - TACA - DRASKA - SPAWARKA - MASAKRA - CZASZKA - INTERNET - ZERÓWKA - AZOT - NORA - EMKA - LESER - TALAR - TRIK - TWIST - MIARA - WALUTA - URNA - NORBI - WANNA - ETER - JAGNA - AWANS - RORATY

Hasło: Impreza zamknięta

Uśmiechnij się!

– Wiesz kochanie – mówi mąż do żony, – jesteśmy już 20 lat po ślubie, ale jeszcze nigdy nie zrobiłaś mi takiej dobrej kawy!

– Zostaw, to moja!

Na religii.

– Jasiu, ile jest Przykazań Bożych?

– Dziesięć.

– A kościelnych?

– Dwóch. Pan Mietek i pan Józek.

Na naszą rocznicę zorganizowałem wspaniałą kolację. Szampan, ho-mar, krewetki. Gdy kończyliśmy ona zaproponowała zalotnie:

– Jak wrócimy do domu wynagro-dzę ci to. Zrobię coś, czego nie robiłam od lat...

– Daj spokój. Nie wcisnę gołąbków po tym wszystkim.

Wędrujący turysta spotyka chłopca: – Hej! Daleko do wsi? – woła do spotkanego.

– Nieee. Trzeba iść ścieżką prosto, potem skręcić w lewo, przejść przez pole konopi. Dalej będzie mó-wiąca rzeka...

Na granicy. Podjeżdża czarny samochód, wysiada z niego młody i elegancko ubrany facet. Celnik zaczyna standardowe pytania:

– Narkotyki? Broń? Niele-galne towary?

– Oczywiście.

Facet otwiera bagażnik. Celnik z niedowierzaniem patrzy na zawartość samochodu: paczuszki z białym proszkiem, broń, pieniądze.

– To wszystko pana?!

– Nie, to pańskie. Moje jest w tamtym tirze.

Wraca mąż do domu i od progu woła do żony:

– Rozbieraj się i wskakuj do łóżka! Żona nieco zdziwiona, 30 lat poży-cia i nigdy się tak nie zachowywał...

Zaciekawiona wyskoczyła z fata-laszków i do wyrka. Mąż też wska-kuje do łóżka, nakrywa żonę i siebie kołdrą, razem z głowami i pokazuje:

– Patrz! Zegarek kupilem! Fluore-scencyjna tarcza!

VIII Międzynarodowy Konkurs Piosenki „Do słów Agnieszki Osieckiej” w Wilnie

11 października w Domu Kultury Polskiej w Wilnie odbyła się VIII edycja konkursu. Wydarzenie od lat cieszy się dużym zainteresowaniem uczestników i publiczności, promując polską poezję, muzykę oraz integrując Polaków mieszkających poza granicami kraju.

W tegorocznej edycji wzięło udział 12 uczestników — soliści i zespoły wokalne z Wilna, Wileńszczyzny oraz z zagranicy. Z powodu choroby nie mogło wystąpić pięcioro zgłoszonych wykonawców. Na scenie pojawiły się zarówno nowe talenty, jak i stali uczestnicy, którzy od lat rozwijają swoje artystyczne pasje.

JURY I LAUREACI

Uczestników oceniało profesjonalne jury w składzie: Rima Kurienė — instruktor wokalny, Elita Narkiewicz-Jurkevičienė — nauczyciel muzyki, Irena Litwinowicz — reżyser Teatru Polskiego w Wilnie.

Jury podkreśliło wysoki poziom artystyczny uczestników, ich wrażliwość muzyczną oraz dojrzałość interpretacyjną w podejściu do poezji Agnieszki Osieckiej.

Laureaci VIII edycji konkursu:

I miejsce — Aneta Rafałowicz (Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Wilnie);

II miejsce — Zespół Liber Cante (Białoruś);

III miejsce — Inessa Puksza (Wilno);

Wyróżnienie — Złota Izabela Aksamić (Soleczniki).

Choć tegoroczna publiczność była mniej liczna, wśród obecnych nie zabrakło wiernych miłośników twórczości Agnieszki Osieckiej. Organizatorzy mają nadzieję, że IX edycja konkursu przyciągnie większą publiczność oraz nowych entuzjastów polskiej piosenki literackiej.

PODZIĘKOWANIE ZA WSPARCIE I WIELOLETNIĄ WSPÓŁPRACĘ

Wileński Oddział Miejski Związku Polaków na Litwie składa ser-

deczne podziękowanie Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie za nieocenione wsparcie przy organizacji VIII Międzynarodowego Konkursu Piosenki „Do słów Agnieszki Osieckiej”.

Wsparcie Ambasady RP w Wilnie umożliwiło przeprowadzenie wydarzenia na wysokim poziomie artystycznym, dając uczestnikom szansę zaprezentowania swoich umiejętności oraz zdobycia cennego doświadczenia scenicznego. Jednocześnie doceniamy rolę Ambasady w łączeniu Polaków poprzez kulturę, poezję i muzykę, co stanowi dla nas ogromną wartość i inspirację.

Słowa wdzięczności kierujemy także do Domu Kultury Polskiej w Wilnie za wieloletnią współpracę, życzliwość i zaangażowanie w promocję polskiej kultury na Litwie.

Organizator: Wileński Miejski Oddział Związku Polaków na Litwie. ■

Janina Stupenko,
koordynator projektu

W tegorocznej edycji wzięło udział 12 uczestników — soliści i zespoły wokalne z Wilna, Wileńszczyzny oraz z zagranicy
Fot. Szkoła Sztuk Pięknych im. Stanisława Moniuszki w Solecznikach

Oszuści coraz bardziej „skuteczni”, uczą się inżynierii społecznej

To nie są już oszuści opowiadający smutne historie. Teraz używają inżynierii społecznej i psychologii, aby wyłudzić dane oraz pieniądze od mieszkańców Litwy. Podszywają się nawet pod istniejące firmy.

Na Litwie rośnie liczba przypadków oszustw z wykorzystaniem technik inżynierii społecznej. Przestępcy podszywają się pod renomowane firmy, oferując fikcyjne zatrudnienie i wykorzystując zaufanie obywateli do instytucji.

W mediach społecznościowych zaczęły pojawiać się oferty pracy zdalnej przypisywane firmie Lietuvos draudimas. W ogłoszeniach obiecuje się wysokie stawki godzinowe i szybkie wypłaty, nie wymagając przy tym żadnych kwalifikacji. Firma oficjalnie odcina się od tych ogłoszeń i apeluje do mieszkańców o ostrożność.

„Nie wypełniajcie żadnych formularzy, nie podawajcie danych osobowych” — ostrzega Lietuvos draudimas.

MANIPULACJA OFERTĄ PRACY

Andrejus Mochovas, dyrektor ds. bezpieczeństwa cybernetycznego firmy na kraje bałtyckie, określa schemat działania jako klasyczny przykład inżynierii społecznej.

„W początkowej fazie bardzo ważne jest dla oszustów przyciągnięcie uwagi mieszkańców, dlatego używają oni takich słów kluczowych, jak »zapłata tego samego dnia«, »każdy może się zgłosić«, »skontaktujcie się teraz« i tym podobne. Ponadto podaje się konkretne stawki — 1 godzina to 30 euro, 4 godziny to 130 euro, które powinny zainteresować mieszkańców poszukujących możliwości zatrudnienia” — komentuje Andrejus Mochovas.

Oszuści, prezentując swoje oferty, często wykorzystują nazwy rzeczywiste istniejących firm, a nawet posługują się nazwiskami osób w nich zatrudnionych, co ma na celu stworzenie wrażenia wiarygodności.

Gdy potencjalna ofiara zainteresuje się, stosowane są dodatkowe techniki manipulacyjne, takie jak

■ Oszuści podszywają się pod rekruterów i wyłudniają dane Fot. freepik

presja czasowa, informowanie, że oferta obowiązuje jedynie przez krótki okres, co ma skłonić do szybkiego działania bez głębszego namysłu. Celem przestępców jest wyłudzenie pieniędzy, danych do logowania i przejęcie kontroli nad kontem ofiary.

FAŁSZYWI REKRUTERZY I WYŁUDZANIE DANYCH

Oszustwo może przybrać formę kontaktu z rzekomym »rekruterem« lub »specjalistą ds. zatrudnienia«, który prosi o dane do bankowości internetowej lub zapłatę tzw. opłaty rejestracyjnej.

„Osoby zainteresowane fikcyjną pracą zdalną oferowaną przez oszustów mogą zostać rzekomo skierowane do specjalisty ds. »zatrudnienia«. Jest to kolejna osoba uczestnicząca w tym samym oszustwie, która może poprosić o podanie danych logowania do bankowości internetowej w celu potwierdzenia tożsamości. Może również poprosić o przelanie fikcyjnej opłaty rejestracyjnej lub depozytu itp.” — opowiada Mochovas.

Ekspert radzi, by w razie wątpliwości weryfikować każdą ofertę za

pomocą oficjalnych kanałów kontaktowych firmy, pod której nazwą występują oszuści.

CO ZROBIĆ W PRZYPADKU PODEJRZENIA OSZUSTWA?

Jeśli podejrzewasz, że przelałeś pieniądze oszustom albo ktoś zdobył Twoje dane do bankowości, natychmiast skontaktuj się z bankiem i zablokuj konto. Warto też zgłosić sprawę policji, żeby pomóc uniknąć podobnych sytuacji innym.

Z danych Narodowego Centrum Bezpieczeństwa Cybernetycznego wynika, że skala cyberzagrożeń na Litwie nieustannie rośnie. W ubiegłym roku odnotowano ponad 3,5 tys. incydentów — o 63 proc. więcej niż w 2023 r.

Ponad połowa (59 proc.) dotyczyła właśnie przypadków inżynierii społecznej. Jak podaje Państwowa Inspekcja Ochrony Danych, liczba podmiotów informacyjnych (osób fizycznych i prawnych — przyp. red.), których dane zostały naruszone, wzrosła niemal trzykrotnie — do 1,5 mln.

Opr. J.B. na podst. inf. Lietuvos draudimas

TVP
WILNO

6.45 Studio Wilno
7.05 Filmy anim.
7.30 Piękno, zgłoś się!
7.55 Ziołowa apteka
8.10 ZdroWY Plan
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.45 Daję słowo
9.35 „Sensacje XX wieku”
10.25 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 S. anim. „Podróże na burzowej chmurze”
11.50 Rola życia
12.10 S. „Warto kochać”
13.00 Info Wilno
13.05 Kulturalnie mówiąc
13.30 Panorama litewska
13.35 Anna Dymna – spotkajmy się
14.00 Muzyka w sieci
14.15 „Ptaki wędrowne. Śladami przewodników Sudeckich” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Podróże na burzowej chmurze
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Pielgrzymi Nadziei
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Krucjata”
21.50 Rola życia
22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Kulturalnie mówiąc
23.00 Jesteśmy stąd
23.05 Na sygnale
23.30 Info Wilno
00.45 Studio Wilno

00.05 Sensacje XX wieku
00.55 Pielgrzymi Nadziei

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
9.45 S. „Krzyk o pomoc”
10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
11.25 S. „Morderstwo na północy”
12.15 „Zgadnij i odgadnij”
12.45 „Kto i dlaczego?”
13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.30 S. „Obietnica”
17.30 „Zgadnij i odgadnij”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozstrzygnięte spory historyczne”
22.30 S. „Król i Zdobywca”
23.20 S. „Dzielnica dużego miasta”
00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Anupama”
8.00 „Pani chłopka”
9.00 S. „Poważne sprawy”
10.00 S. „Potrzebuję miłości”
11.00 S. „Dziedziczka”
12.00 „Pierwsze randki”
13.00 Księżniczka Kopciuszek
14.00 S. „Druga żona”
15.00 S. „Leila”
16.00 Wiadomości

16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Detektywi muzyczni
21.00 „Niebezpieczne związki”
21.30 Wiadomości
22.30 „Straż sąsiedzka” thriller
00.25 S. „Alarm: Wydział Osób Zaginionych”

LRT | PLUS

6.00 „Hymn Republiki Litewskiej”
6.02 „LRT forum”
7.00 „Historie rzeczy”
8.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 Drogi Boga są nieznanne
12.00 „Pierwsza stała konstytucja. 1922” film dok.
12.25 „Nie na sprzedaż za milion” film dok.
12.55 Gospodarstwa domowe ożywają
13.25 Dajmu czadu!
14.30 „Zgadnij i odgadnij”
15.00 Kuchnia Beaty
16.00 „Sezon zdrowia”
16.30 „1000 cudów świata”
17.30 Styl
18.30 S. „Dom Marzeń”
19.15 Euromaxx
19.30 „Bruce Willis: Sekrety ikony” film dok.
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 S. „Sisi”
22.15 Pamiętamy
22.30 „Piękna i potężna Litwa”
23.00 Wstęp wzbroniony.
23.30 „Drogi Boga są nieznanne”
00.00 S. „Obietnica”

6.00 „La Maistas. Italia”
7.00 S. dok. „Historie, które zmieniły Litwę”

8.30 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądzach”
9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
12.00 S. „Całkiem sami”
14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „GoŽalgiris”
19.45 Mistrzostwa Euroligi „Žalgiris” „Virtus”
22.00 TV3 wiadomości
22.30 „Tristan i Isolda” dramat
01.05 „La Brea 2” dramat

6.10 „Zasady mojej kuchni”
7.30 „Ale numer!”
8.30 S. „Policja wodna”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „Mentalista”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Seal Team”
13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
15.00 „Pod pokładem”
15.50 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „Mentalista”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „911”
21.00 „Gra śmierci” film fab.
23.05 „Chętni na kasę” thriller

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 S. „Śladami zabójców”
8.30 S. „Poświęcić wszystko”
9.30 S. „Królowa gry”
10.30 S. „Mosty naszego życia”
11.30 S. „Schoody do nieba”
12.30 Wszystko jest mierzone

13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Stary”
15.30 Najlepszy
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.30 Życie w biznesie
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Królowa gry”
21.25 S. „Mosty naszego życia”
22.30 Reporter
23.00 Litwa na żywo
00.00 S. „Schoody do nieba”

5.50 S. „Strażnik Teksasu”
7.55 S. „Cobra 11”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 „Gwiazdy lombardu”
10.00 „Pod pokładem. Sardynia”
11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
12.00 „Liczb czy herb?”
13.00 S. „Dron”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Ostatni sprawiedliwy”
16.00 S. „Strażnik Teksasu”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Pod pokładem. Sardynia”
20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
21.00 „Forteca 2” film fab.
22.40 „Yellowstone”
23.50 S. „Dron”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
7.00 „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Niewidoma”
9.00 S. „Powrót Molphara”
10.00 S. „Specjalista”
11.00 S. „Ratownictwo alpejskie”
12.00 S. „Krymi-

nalne umysły"

13.00 S. „Prawo i porządek"

14.00 S. „Straż Pożarna Chicago"

15.00 S. „Anupamaa"

16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości"

17.00 S. „Niewidoma"

18.00 S. „Specjalista"

19.00 S. „Kryminalne umysły"

20.00 S. „Prawo i porządek"

21.00 S. „Sommerdahl. Dopóki śmierć nas nie rozłączy"

22.50 „Straż Pożarna Chicago"

23.50 S. „Kassandra"

06.25 S. „Wichrowe wzgórze"

07.10 S. „Akacja 38"

08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze"

08.30 „Kościół z bliska"

09.00 Serwis Info

09.25 S. „Za-raz wracam"

10.05 S. „Ranczo"

11.05 S. „Komisarz Alex"

12.00 S. „Ojciec Mateusz"

13.00 Serwis Info

13.10 „Agrobiznes"

13.40 „Maga-

zyn Rolniczy"

13.55 „Niezwykłe siedliska zwierząt"

15.00 S. „Wichrowe wzgórze"

16.00 Serwis Info

16.15 Reporterzy

16.35 „Gra słów. Krzyżówka"

17.05 S. „Dziedzictwo"

18.00 „Teleexpress"

18.30 „Jaka to melodia?"

19.10 „Klan"

19.45 S. „Akacja 38"

20.30 „Program

informacyjny 19.30"

20.55 „Pytanie dnia"

21.30 S. „Za-

raz wracam"

22.10 „Ronin"

film sensac.

00.15 „Spokojnie, to

tylko awaria" komedia

07.05 „Afisz kul-

turalny ekstra"

07.15 „Muzycz-

ne poranki"

07.55 „Tamte

lata, tamte dni"

08.35 „Podróż

że z historią"

09.15 „Dzień z

życia artysty"

10.00 S. „Prze-

prowadzki"

11.05 „Wene-

cja" dramat

13.15 „Ella Fitzgerald:

Tylko jedna z tych

rzeczy" film dok.

14.55 Koncert

16.05 „Wielki

bieg" dramat

18.00 S. „Prze-

prowadzki"

19.05 „Łódź Kultury"

19.45 „Łazuka

dzieckiem pod-

szty" film dok.

21.00 „Gala wręczenia

nagród Ministerstwa

Kultury i Dziedzic-

stwa Narodowego"

22.30 „Feblik"

spektakl

23.40 „Córka d'Arta-

gnana" film przygo-

dowohistoryczny

07.35 „Pożyteczni.pl"

08.00 „Rączka gotuje"

08.30 „Pytanie

na śniadanie"

12.40 „Polacy, któ-

rzy zmienili świat

medycyny"

13.00 „Serwis Info"

13.10 S. „Ranczo"

15.00 „Kod bez-

pieczeństwa"

15.30 „Moda na

język polski"

16.00 Serwis Info

16.10 „Historia

kuchni polskiej"

17.00 S. „Za-

raz wracam"

17.30 S. „Barwy

szczęścia"

18.00 „Teleexpress"

18.20 „Gra słów.

Krzyżówka"

18.50 „Te-

leexpress Extra"

19.15 „Co tak napraw-

dę znaczy istnieć"

19.45 „Panorama"

20.10 „Wschód"

20.30 „Program

informacyjny 19.30"

20.55 Pytanie dnia

21.25 S. „Ojciec

Mateusz"

23.05 „Ratunko-

wy" film dok.

00.10 „Panorama"

08.25 „Był taki dzień"

08.28 S. dok. „Od-

naleźć Zaginione"

08.50 „Flesz historii"

09.05 S. „Wojen-

ne dziewczyny"

09.50 „Historia

Polski" film dok.

10.35 „W obiektywie"

10.50 S. dok. „En-

cyklopedia II woj-

ny światowej"

11.10 S. dok. „Wszyst-

kie kolory świata"

12.00 „Był taki dzień"

12.05 „Tomek na

granicach... Rze-

czyzopolitej"

12.25 „Wielcy polscy

wynalazcy w II

Rzeczyzpolitej"

12.45 S. dok. „Wo-

jownicy czasu"

13.15 S. „1920.

Wojna i miłość"

13.55 S. dok. „Niezna-

na wojna na Północy"

14.50 „Poczet Wiel-

kich Hetmanów"

15.10 „Stefan Sta-

rzyński" film dok.

16.10 „Kuchnia

Jagiellonów"

16.35 S. „Koro-

na królów"

17.05 S. dok. „Sen-

sacje XX wieku"

17.55 „Piosenką

przez historię"

18.05 „Wileński

wybawiciel" film dok.

19.05 „Galicja.

Miasta i ludzie"

19.30 „Było,

nie minęło"

19.50 „Był taki dzień"

19.55 S. „Wojen-

ne dziewczyny"

20.40 „Koło historii"

21.05 „Wybrała

Polskę" film fab.

21.30 „Polska z

bocznej drogi"

21.40 S. dok. „Histo-

ria literatury według

Antoniego Libery"

22.05 S. dok. „Hi-

storia w posta-

ciach zapisana"

23.45 „Był taki dzień"

23.50 S. dok. „Dro-

ga do triumfu"

00:35 Góra Świę-

tej Anny

01:00 Słowo życia

01:05 Świat w

obrazach

01:10 Informacje dnia

01:30 Spotkanie

Rodziny Radia Maryja

04:00 Informacje dnia

04:20 Różaniec

04:50 Myśląc

Ojczyzna

05:00 Apel Ja-

snogórski

05:20 Informacje dnia

05:40 Polski

Punkt Widzenia

06:00 Czarny sufit

07:00 Pamięć Sybiru

07:55 Mój przy-

jacieli Łalusi

08:55 Poczet Wiel-

kich Polaków

09:00 Informacje dnia

09:15 Polski

Punkt Widzenia

09:35 Leśni zapylacze

10:00 Papież Po-

lak do Rodaków

10:30 Słowo życia

10:35 święty na

każdy dzień

10:40 Pasja w

Imbramowicach

11:00 Informacje dnia

11:15 Jak my to

widzimy z dale-

ka widać lepiej

11:45 Zew natury

12:00 Mocni w Wierze

12:35 Słowo życia

12:40 Ma się rozumieć

12:50 święty na

każdy dzień

13:00 Anioł Pański

13:03 Informacje dnia

13:20 Wypaczo-

ne sumienia

14:00 Republika

Pawłowska

14:30 Msza świę-

ta z Jasnej Góry

15:20 Muzyczne chwile

15:30 Polka

16:00 Baron Feliks

Konopka życie

i twórczość

16:50 Ma się

rozumieć

17:00 Informacje dnia

17:10 Jestem mamą

17:25 Przyroda

w Obiektywie

17:40 Zdrowie z

Bożej Apteki

18:10 Wierzę w Boga

18:30 Rajd Katyński

18:55 Poczet Wiel-

kich Polaków

19:00 Anioł Pański

19:05 Informacje dnia

19:15 Rozmowy

niedokończone

20:25 święty na

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytali
 7.15 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
 7.30 Mamaland
 7.55 W kotle historii
 8.20 Dziką Polską
 8.45 Hashtagi tygodnia
 9.30 Notacje
 9.40 Sensacje XX wieku
 10.30 Gra słów.
 Krzyżówka
 10.50 Słownik
 polsko@polski
 11.20 Zwierzaki Czytali
 11.30 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
 11.45 „Tridum – Wiara”
 12.10 S. „M jak miłość”
 13.00 Info Wilno
 13.05 Weterynarze z sercem
 13.30 Szansa na sukces
 14.25 „Parę kroków w słońce z Markiem Hłaską” film dok.
 15.15 Notacje
 15.25 Jak to działa
 15.50 Info Wilno
 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
 16.20 S. „Klan”
 16.45 S. „Barwy szczęścia”
 17.10 Zwierzaki Czytali
 17.30 Alchemik
 17.45 S. „Czterdziestolatek”
 18.35 Tygiel
 19.00 Info Wilno
 19.15 Studio Wilno
 19.35 Polacy Świata
 19.40 S. „M jak miłość”
 20.30 Program informacyjny
 20.55 Pytanie dnia
 21.05 S. „Dom pod Dwoma Orłami”
 21.50 Rola życia
 22.15 Dziką Polską
 22.40 Weterynarze z sercem
 23.05 S. „Na sygnale”
 23.30 Info Wilno
 23.45 Studio Wilno
 00.05 Sensacje XX wieku

LRT | TV

6.00 Hymn Repu-

bliki Litewskiej
 6.02, 6.40, 7.07, 3.37, 8.07, 8.40
 Dzień dobry Litwo
 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
 9.00 S. „Policja kryminalna w Lipsku”
 9.45 S. „Krzyk o pomoc”
 10.30 S. „Dzielnica dużego miasta”
 11.25 S. „Morderstwo na północy”
 12.15 „Zgadnij i odgadnij”
 12.45 „Kto i dlaczego?”
 13.15 S. dok. „Pomocy! Kupiliśmy wioskę”
 14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
 16.30 S. „Obietnica”
 17.30 „Zgadnij i odgadnij”
 18.00 Kto i dlaczego?
 18.30 Ważna godzina
 19.30 Co dalej?
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 „Litwa mówi”
 22.30 S. „Król i Zdobywca”
 23.25 S. „Dzielnica dużego miasta”
 00.15 Euromaxx

6.00 Filmy anim.
 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
 7.00 S. „Anupama”
 8.00 „Pani chłopka”
 9.00 S. „Hudson i Rex”
 10.00 S. „Potrzebuję miłości”
 11.00 S. „Dziedziczka”
 12.00 „Pierwsze randki”
 13.00 Księżniczka Kopciuszek
 14.00 S. „Druga żona”
 15.00 S. „Leila”
 16.00 Wiadomości
 16.30 Dobry wieczór, Litwo
 18.30 Wiadomości
 19.30 „KK2”
 20.00 Szeszkinia 20
 21.00 „Niebezpieczne związki”
 21.30 Wiadomości
 22.30 „Blade Runner 2049” thriller
 00.45 S. „Alarm: Wydział Osób Zaginionych”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.02 Nierozstrzygnięte spory historyczne
 7.00 (Nie)emigranci
 8.00 Pahonia
 8.30 Drogi
 9.00 Dzień dobry, Litwo
 11.30 „Historie ścienne”
 12.00 „Bruce Willis: Sekrety ikony” film dok.
 13.00 Koncert
 14.30 „Zgadnij i odgadnij”
 15.00 Kuchnia Beaty
 16.00 Sezon zdrowia
 16.30 1000 cudów świata
 17.30 Litwin w sercu
 18.30 S. „Dom Marzeń”
 19.15 Euromaxx
 19.30 „Szczęki. Robiąc furorę w Hollywood”
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.30 Koncert
 23.30 Oto kino
 00.00 S. „Obietnica”

6.00 „Zagroda marzeń”
 7.00 „Miasto czy wieś”
 8.30 „Wróżby Kotryny”
 9.00 „Kobiety kłamią lepiej”
 10.00 S. „W wirze miłości”
 11.00 S. „Napisała: Morderstwo”
 12.00 S. „Całkiem sami”
 14.00 S. „Miłość jest moim życiem”
 15.00 S. anim. „Simpsonowie”
 16.00 TV3 wiadomości
 16.30 TV Pomoc
 19.30 „Show dobrego wieczoru”
 21.00 „Szczęście tkwi w (nie)pieniądach” komedia
 21.30 TV3 wiadomości
 22.30 „Kodeks zabójcy” thriller
 00.25 „La Brea 2” dramat

6.10 „Moja kuch-

nia najlepsza”
 7.30 „Ale numer!”
 8.30 S. „Policja wodna”
 9.30 S. „C.O.D.E.”
 10.30 S. „Mentalista”
 11.30 S. „CSI. Miami”
 12.30 S. „Seal Team”
 13.30 „Moja kuchnia najlepsza”
 15.00 S. „Pod pokładem”
 16.00 S. „C.O.D.E.”
 17.00 S. „Mentalista”
 18.00 S. „CSI. Miami”
 19.00 S. „FBI”
 20.00 „911”
 21.00 „12 rund/3” thriller
 22.50 „Zabójcza gra” film fab.
 00.55 S. „FBI”

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
 6.00 S. „Stary”
 7.30 S. „Śladami zabójców”
 8.30 S. „Poświęcić wszystko”
 9.30 S. „Królowa gry”
 10.30 S. „Mosty naszego życia”
 11.30 S. „Scho- dy do nieba”
 12.30 Anatomia mieszkania
 13.00 Nowy dzień
 14.00 S. „Stary”
 15.30 Czyste miasta
 16.00 Reporter
 16.20 Sport. Pogoda
 16.30 Litwa na żywo
 17.30 Sprawa gustu
 18.00 Reporter
 18.30 S. „Stary”
 20.00 Reporter
 20.18 Sport. Pogoda
 20.20 S. „Królowa gry”
 21.25 S. „Mosty naszego życia”
 22.30 Reporter
 22.50 Sport. Pogoda
 23.00 Litwa na żywo
 00.00 S. „Scho- dy do nieba”

5.50 S. „Strażnik Teksasu”
 7.55 S. „Cobra 11”
 9.00 „Na jednym końcu haczyk”
 9.30 „Gwiazdy

lombardu”
 10.00 „Pod pokładem. Sardynia”
 11.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
 12.00 „Liczba czy herb?”
 13.00 S. „Dron”
 14.00 S. „Cobra 11”
 15.00 S. „Ostatni sprawiedliwy”
 16.00 S. „Strażnik Teksasu”
 18.00 S. „Simpsonowie”
 19.00 Mecze pucharu Europy „Lietkabelis” – „Budučnost”
 20.00 „Najzabawniejsze amerykańskie filmy domowe”
 21.00 „Bezpiecz- ne” dramat
 22.40 S. „Yellowstone”
 23.35 S. „Dron”

6.00 S. „Kraina Nadziei”
 7.00 „Nieśmiertelnik”
 8.00 S. „Niewidoma”
 9.00 S. „Powrót Molphara”
 10.00 S. „Specjalista”
 11.00 S. „Ratownictwo alpejskie”
 12.00 S. „Kryminalne umysły”
 13.00 S. „Prawo i porządek”
 14.00 „Straż Pożarna Chicago”
 15.00 S. „Anupamaa”
 16.30 S. „Wędruję w czyjejś miłości”
 17.00 S. „Niewidoma”
 18.00 S. „Specjalista”
 19.00 S. „Kryminalne umysły”
 20.00 S. „Prawo i porządek”
 21.00 S. „Sommerdahl”
 22.50 S. „Straż Pożarna Chicago”
 23.50 S. „Sommerdahl”

06.25 S. „Wichrowe wzgórze”
 07.10 S. „Akacyjowa 38”
 08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej

na Jasnej Górze"
08.30 „Rodzina (nie od) święta”
09.00 Serwis Info
09.20 S. „Za-raz wracam”
10.00 S. „Ranczo”
11.00 S. „Komisarz Alex”
12.00 S. „Ojciec Mateusz”
13.00 Serwis Info
13.10 „Agrobiznes”
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 „Niezwykłe siedliska zwierząt”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
16.00 Serwis Info
16.15 Reporterzy
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.30 „Jaka to melodia?”
19.10 „Klan”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Za-raz wracam”
22.10 S. „Tak to się robi w Marsylii”
23.10 „Sekielski wieczorową porą”
00.15 „Sześć roku” komedia

06.55 „Afisz kulturalny ekstra”
07.05 „Muzyczne poranki”
07.55 „Tamte lata, tamte dni”
08.35 „Podróż z historią”
09.15 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
10.00 S. „Przeprowadzki”
11.05 „Wielki bieg” dramat
13.00 „Łazuka dzieckiem podszyty” film dok.
14.05 „Angelus 2025”
14.45 S. „Hrabina Cosel”
18.00 S. „Przeprowadzki”

19.10 „Którędy po sztukę”
19.30 Informacje kulturalne
19.50 „Reżyserzy”
20.40 „Niepojęte Filozofia Tomasa z Akwinu”
21.00 „Liczbą dośkonała” film fab.
22.40 S. „Profesor T”
23.45 „Niedziela z...”

07.15 „Panorama”
07.35 „Prywatne życie zwierząt”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.40 „Wschód”
13.00 Serwis Info
13.10 S. „Ojciec Mateusz”
14.55 „Przerwane igrzyska” film fab.
16.00 „Serwis Info”
16.10 „Polskie Parki Narodowe” film dok.
16.40 „Turystyczna Jazda”
17.00 S. „Za-raz wracam”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Gwiazdorska kuchnia Ani”
19.45 Panorama
20.10 „Hello Polonia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Za marzenia”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.10 „Był taki dzień”
08.17 „Ex Libris”
08.35 „Było, nie minęło”
09.00 S. dok. „Galeria Widmo”
09.05 S. „Wojenne dziewczyny”

09.50 „Tomek na granicach... Rzeczypospolitej”
10.10 „Był taki dzień”
10.15 „Wileński wybawiciel” film dok.
11.15 S. dok. „Encyklopedia II wojny światowej”
11.35 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.25 „Zdobycy Karpat” film dok.
12.45 „Szerokie tory”
13.10 S. „1920. Wojna i miłość”
13.55 „Polska i świat z historią w tle”
14.10 „Był taki dzień”
14.15 „Emanuel Schlechter. Szlagworty niezapomniane” film dok.
15.00 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
15.10 „Ostatni Cygan w Oświęcimiu” film dok.
16.05 „Kuchnia dwudziestolecia”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Myśliciele”
17.00 S. dok. „Sensacje XX wieku”
17.45 „Budowniczość świata”
18.05 „Polskie lato, węgierska jesień” film dok.
18.55 „Polska i świat z historią w tle”
19.05 „Fake czy historia?”
19.35 „Ex Libris”
19.55 S. „Wojenne dziewczyny”
20.40 S. dok. „Dowódcy AK”
21.05 „Geniusze i marzyciele. Jan Szczepanik” film dok.
22.00 „Polska z bocznej drogi”
22.10 „Virtuti” dramat
23.55 „Deyna” film dok.

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Rajd Katyński
01.55 Poczet Wielkich Polaków

02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy ma-łuch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Myśląc Historia
06.10 Krótka Historia Zbawienia Bóg spotyka się z człowiekiem
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Świadectwo drogi. Stefan Kardynał Wyszyński
07.55 Powrót i Odnowa
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy ma-łuch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Mocni Jego mocą
10.30 Sanktuaria polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Leona XIV z Watykanu
12.00 Muzyczne chwile
12.10 Mateczniki Polskości
12.25 Jestem mamą
12.40 Myśląc Historia
12.50 Krótka Historia Zbawienia Bóg spotyka się z człowiekiem
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Ku pokrzepieniu powstańców serc. Historia Obrazu

Matka Boska AK
14.00 Cud prawdy
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Lubieszów
16.00 Muzeum Papiernictwa
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Zgubić z oczu brzeg
18.00 Po stronie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści biblijne historie animowane z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Przetrwaliśmy
23.30 20 czerwca 1941 roku

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Skarby z szopy
11.00 Łowcy staroci
13.00 Fani czterech kółek
17.00 Jak to jest zrobione?
17.30 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to jest zrobione?
21.00 Samochód marzeń
22.00 Sklep marzeń
23.00 Głośno i szybko
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TEATR BEZ GRANIC

XII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL TEATRALNY

WILEŃSKIE SPOTKANIA SCENY POLSKIEJ

65lat

Polskiego Teatru
STUDIO w Wilnie

6-10.11
2025

www.teatrstudio.lt

INFORMACJE / REZERWACJE - codziennie 10:00-17:00

+370 65264608

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

SPRZEDAŻ

Sprzedajemy dachy, ogrody i inne materiały budowlane w przystępnej cenie Tel. +370 603 63 636

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 85 855

Uprzejmie zapraszamy

na uroczyste obchody Święta Niepodległości RP,
25-lecia Stowarzyszenia Polaków Kiejdan
9 listopada 16.00

w kiejdańskim Centrum Wielokulturowym
(ul. Paeismilgio 12b)

Podczas koncertu wystąpią:

Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Łukowskiej
„Łukowiacy” (Łuków), „Poznaj siebie” (Szumsk),
„Kotwica” (Kowno), „Issa” (Kiejdany).

Inf.: +370 687 76689

KURIER WILEŃSKI
DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ
Vilnius, Birbinių 4A, 2 piętro, 12 gabinet,
tel. +370 5 260 84 44, e-mail: reklama@kurierwileński.lt
Zapraszamy w godz. 8.00 - 16.30 (w dniach pracy)

Sprzedaj las
(do 16 000 € za hektar) **DROGO**
Konsultacja i wycena bezpłatna!
+370 659 99929

KUPOJEMY LASY
DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY
W CAŁEJ LITWIE
TEL. 0 676 41 155

Parengtas Sklypo Liepkalnio g. 177 (kadastr Nr. 0101/0159:516) detaliojo plano sprendinių koregavimas žemės sklypuose Daškūnų g. 88, 90, 92, 94 ir Pustabalių g. 14, 16, 18, 20, 22 inicijavimo sutarties pagrindu.

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas ir /ar TPD Nr. : Sklypo Liepkalnio g. 177 (kadastr Nr. 0101/0159:516) detaliojo plano sprendinių koregavimas žemės sklypuose Daškūnų g. 88, 90, 92, 94 ir Pustabalių g. 14, 16, 18, 20, 22 inicijavimo sutarties pagrindu. TPD Nr. K-VT-13-25-369. **Planavimo organizatorius:** Vilniaus miesto savivaldybės administracija. **Planavimo iniciatorius:** fiziniai asmenys. **Detaliojo plano sprendinių rengėjas:** IVVP 402871 PV Arch. Dmitrij Kaidašov, tel. +37068574269, el. p. architect.dmitrij@gmail.com.

Adresas : Medeinos 11-32, Vilnius. **Planavimo tikslai:** nekeičiant nustatytos žemės sklypų naudojimo paskirties ir būdo (G1) nustatyti žemės sklypų užstatymo intensyvumą, tankį, statybos zoną ir ribą bei kitus privalomus teritorijos naudojimo reglamentus, vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniais (pagal pridedamą miesto plano ištrauką). **Detaliojo plano rengimo pagrindas:** Sprendimas dėl TPD koregavimo (Nr. REG32486710; 2025-02-26). **Detaliojo plano projektas** rengiamas topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinėje sistemoje TPS „Vartai“. **SPAV reikalingumas:** neprivaloma, **konceptcija** nerengiama. Papildomos informacijos apie detalųjį planą prašome terautis plano rengėjo. **Susipažinti su detaliojo plano sprendiniais galima:** nuo 2025-10-30 iki 2025-11-13 Vilniaus m. sav. internetiniame puslapyje, projekto rengėjo patalpose iš anksto susitarus dėl susitikimo, Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinėje sistemoje (TPS „Vartai“), Naujininkų seniūnijoje. **Detaliojo plano sprendiniai bus viešai eksponuojami:** nuo 2025-11-06 iki 2025-11-13 Naujininkų seniūnijos skelbimo lentoje, Vilniaus m. savivaldybės skelbimo lentoje, Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinėje sistemoje (TPS „Vartai“). **Viešas susirinkimas vyks :** nuotoliniu būdu 2025-11-13 17 val. transliacija internetiniu adresu, jungiantis per nuorodas:

Pirmoji viešojo susirinkimo transliacijos dalis: nuo 17.00 iki 17.30 jungiantis per nuorodą:

<https://us05web.zoom.us/j/89143501776?pwd=7VKPjBpDqbXUb1PnTirHCnEAUTHvwl.1>

Antruoji viešojo susirinkimo transliacijos dalis: nuo 17.30 iki 18.00 jungiantis per nuorodą: <https://us05web.zoom.us/j/89341308042?pwd=AL2abQHLYbzHpF4dUC8qKipEQbR4wl.1>

Informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su parengtais teritorijų planavimo dokumentais tvarka (iki kada, kam ir koku būdu visuomenės atstovai gali teikti pasiūlymus):

Pasiūlymų teikimo tvarka: pasiūlymai dėl teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatoriui teikiami raštu ir (ar) Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinėje sistemoje (TPS „Vartai“) visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laiką iki viešo svarstymo pabaigos. Pasiūlymus pateikusiems asmenims, planavimo organizatorius motyvuotai atsako raštu ar Topografijos, inžinerinės infrastruktūros, teritorijų planavimo ir statybos elektroninių vartų informacinėje sistemoje (TPS „Vartai“) jei pasiūlymai buvo pateikti šioje sistemoje. Planavimo organizatoriaus atsakymas per 10 darbo dienų nuo atsakymo gavimo dienos gali būti apskųstas atitinkamai teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekanti institucijai. Papildomos informacijos teirautis projekto rengėjo.

Nietypowy gość w winiarskim lokalu

W miejscowości Holmen w amerykańskim stanie Wisconsin doszło do nietypowego zdarzenia. Do pewnego winiarskiego bistro wpadła łania, czyli samica jelenia. Według relacji świadków, zwierzę przebiegło przez ruchliwą ulicę. Po chwili wpadło prosto przez szybę witryny lokalu, powodując niemałe zamieszanie.

Łania wyglądała na wystraszoną. Przeskoczyła nad barem i po kilku sekundach przeskoczyła go ponownie, znajdując wyjście na zewnątrz, na patio lokalu. Pomimo tego, że zwierzę wyrządziło znaczne szkody, nie wydawało się ranne i szybko odeszło z miejsca zdarzenia.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

Ulicami Madrytu przeszło tysiąc owiec i 200 kóz

W niedzielę centralnymi ulicami Madrytu przeszło ponad 1000 owiec i 200 kóz w ramach corocznego festiwalu transhumancji — pierwotnej formy pasterstwa. Festiwal transhumancji, związany z sezonowym przemieszczaniem się stad, przypominający polski

redyk, odbywa się każdego roku w Madrycie od 30 lat. Wyjątkiem był 2024 rok, kiedy wydarzenie zostało odwołane z powodu wykrycia w kraju ognisk choroby niebieskiego języka.

Przemarsz przyciąga tysiące mieszkańców stolicy Hiszpanii i turystów z całego świata, promuje między innymi rolę zwierząt pasterskich w zapobieganiu pożarom.

Oszczędź sobie nerwów!

Doradzimy, sprzedamy, zamontujemy
opony zimowe, a także **tanio**
przechowamy letnie na następny sezon!

ul. Birbynių 4A
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 655 244 03

ul. Linksmoji 5
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 652 119 44

Sprzedaż
opon:
vprekyba@klion.lt
+370 685 040 79

■ Kosmiczny owad czy zagubiona kapsuła? Miejska rzeźba prowokuje wyobraźnię Fot. Marian Paluszkievicz